

Observatori de la Infància
i l'Adolescència
de Lleida

**La infància i
l'adolescència de
la ciutat de Lleida**
2n informe
2011-2012

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Universitat de Lleida

Observatori
de la Infància
i l'Adolescència de Lleida

La infància i l'adolescència de la ciutat de Lleida

2n informe, 2011-2012

(versió íntegra)

Autors

M. Àngels Balsells
Jordi L. Coiduras
Joan Ballesté
Àngels Adrover
Eduard Vaquero

Llicència Creative Commons
Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada

La infància i l'adolescència de la ciutat de Lleida

2n informe, 2011-2012 (versió íntegra)

Autors:

M. Àngels Balsells, Jordi L. Coiduras, Joan Ballesté, Àngels Adrover i Eduard Vaquero

Disseny i maquetació:

Eduard Vaquero

Observatori de la Infància i l'Adolescència de Lleida:

Universitat de Lleida

Regidoria d'Educació i Infància de l'Ajuntament de Lleida

Comissió de seguiment de l'Observatori de la Infància i l'Adolescència de Lleida:

M. Àngels Balsells, direcció tècnica, Departament de Pedagogia i Psicologia de la Universitat de Lleida

Jordi Coiduras, Departament de Pedagogia i Psicologia de la Universitat de Lleida

Joan Ballesté, Regidoria d'Educació i Infància de l'Ajuntament de Lleida

Àngels Adrover, Regidoria d'Educació i Infància de l'Ajuntament de Lleida

© del text: els autors

© Ajuntament de Lleida

© Departament de Pedagogia i Psicologia de la Universitat de Lleida

~~Impressió: Impressum~~

ISBN:

Dipòsit legal:

Lleida, 20 de novembre de 2013

Índex

Introducció	6
1. La infància de la ciutat	8
1.1. Estructura i distribució de la població	8
1.2. Moviment natural de la població	11
2. Àmbit de l'educació	13
2.1. Les xifres	13
2.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància	17
2.3. La perspectiva del Plenari dels Infants	19
3. Àmbit de la salut	20
3.1. Les xifres	20
3.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància	22
3.3. La perspectiva del Plenari dels Infants	23
4. Àmbit de la cultura, l'oci i el lleure	25
4.1. Serveis i recursos	25
4.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància	32
4.3. La perspectiva del Plenari dels Infants	32
5. Àmbit de la participació	34
5.1. Serveis i recursos	34
5.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància	37
5.3. La perspectiva del Plenari dels Infants	37
6. Àmbit dels serveis socials	39
6.1. Les xifres	39
6.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància	43
6.3. La perspectiva del Plenari dels Infants	44
7. La ciutat vista pels infants i adolescents de Lleida	45
8. L'Observatori recomana	47
9. Annex: relació d'indicadors analitzats i fonts d'informació consultades	49

Introducció

“La mesura real del progrés d'una nació és la qualitat amb què atén la seua infància: la seua salut i protecció, la seua seguretat material, l'educació i socialització i la manera com elles i ells se senten estimats, valorats i integrats en les famílies i societats en què han nascut.”

UNICEF (2007). *Un panorama del bienestar infantil en los países ricos. Pobreza infantil en perspectiva*.
Florència (Itàlia): Centre d'Investigacions Innocenti

El segon informe de la situació de la infància i l'adolescència té per objectiu conèixer la **situació i l'evolució de l'estat dels infants i els joves a la ciutat de Lleida en els anys 2011-2012**. Així doncs, pretén:

Analitzar les dades corresponents als àmbits de l'educació, la salut, la cultura, l'oci i el lleure, la participació i els serveis socials.

Contrastar les dades amb els agents implicats en la situació de la infància i l'adolescència **a través d'un procés de debat participatiu**.

Concretar les percepcions, les necessitats emergents i les propostes de millora en els àmbits d'estudi.

Antecedents

L'any 2009, el Consell Assessor Municipal de la Infància i l'Adolescència de Lleida creu necessari elaborar periòdicament estudis que informin sobre l'estat d'aquesta franja d'edat. Fruit d'aquesta motivació es pren la iniciativa de crear un observatori que tingui per finalitat donar aquesta informació bianualment per tal de concretar accions adreçades a millorar la qualitat de vida dels nois i noies de Lleida i contribuir a l'establiment dels eixos d'actuació política, de gestió i professionals de la Paeria. Així, l'any 2009 se signa un conveni de **col·laboració entre l'Ajuntament de Lleida i la Universitat de Lleida per a la creació de l'Observatori de la Infància i l'Adolescència de la ciutat de Lleida**.

1r informe sobre l'estat de la infància de la ciutat de Lleida

Metodologia

Igual que en el primer informe (2009-2010), la Convenció dels Drets de la Infància ha estat el referent per a la seua elaboració. **El marc d'estudi ha tingut present una concepció del nen i nena com a subjecte de drets, creatiu i participatiu, amb totes les capacitats de modificar i d'influir en el seu entorn.**

Això ha significat que han estat implicats en la descripció i l'anàlisi de la seua realitat. Les dades produïdes per ells, via Plenari dels Infants, han estat considerades dades de qualitat, ja que els infants són una part significativa de la població i la manera més natural obtenir-ne informació és considerar-los informants directes.

La recerca i l'anàlisi de la informació s'ha estructurat en sis grans temàtiques: educació, salut, serveis socials, participació, lleure i ciutat. Per a cadascuna s'ha considerat una visió complementària entre les dades objectives i descriptives i les dades subjectives i interpretatives, que han permès copsar les percepcions, les opinions i la satisfacció i pensar les propostes de millora relacionades amb la situació de la infància a la nostra ciutat.

Així, la recerca documental de la informació ha estat complementària:

Informació de caire descriptiu, **partint d'indicadors de tipus objectiu: les dades i els recursos amb relació a cadascun del àmbits s'han obtingut a través de documents públics, de la Paeria i d'altres administracions autonòmiques o estatals.**

Informació de caire qualitatiu, **partint d'indicadors de tipus subjectiu, com ara la percepció sobre les dades descriptives i objectives, l'opinió sobre les necessitats i les problemàtiques emergents.** Aquesta informació **s'ha obtingut a partir** de dos grups de discussió: un grup de discussió amb infants i joves entre dotze i divuit anys del Plenari dels Infants, **realitzat el 22 d'octubre**, i un altre grup de discussió amb els membres del Consell Assessor Municipal de la Infància, **realitzat el 24 d'octubre**.

1. La infància de la ciutat

1.1. Estructura i distribució de la població

El nombre **d'infants i adolescents a la ciutat ha augmentat** progressivament en els darrers anys, seguint la mateixa tendència que a la resta de Catalunya. Tal com mostra la taula 1.1, l'any 2009 la població infantil i juvenil de Lleida era de 24.558 persones, és a dir, el 18,06% del total de 135.919 persones empadronades a la ciutat. L'any 2012 era de 25.925 persones, el 18,53% del total de 139.834 persones empadronades a la ciutat.

La tendència:

Incrementa la població.
A Lleida hi ha 25.925
persones de zero a
disset anys, que
representen el 18,53%
del total.

Taula 1.1. Distribució de la població de Lleida i Catalunya any a any

	2009	2010	2011	2012	VAR (09/10)	VAR (10/11)	VAR (11/12)
Població de zero a disset anys							
Lleida	24.558	25.015	25.374	25.925	457	359	551
Catalunya	1.322.034	1.349.803	1.369.079	1.385.127	27.769	19.276	16.048
Població total							
Total Lleida	135.919	137.387	138.416	139.834	1.468	1.029	1.418
Total Catalunya	7.475.420	7.512.381	7.539.618	7.570.908	36.961	27.237	31.290

Elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT

Es destaca que:

Els barris de Balàfia i Pardinyes són els que més creixen en nombre de nens i nenes i són, a més, els que concentren un major nombre de població infantil i juvenil.

Tal com es mostra en la figura 1.1, l'any 2012 la distribució per barris assenyala que en el període 2009-2012 la població de zero a disset anys ha augmentat, sobretot als barris de Balàfia (+597), Pardinyes (+332), Capiç (+326), la Mariola (+309) i la Bordeta (+301).

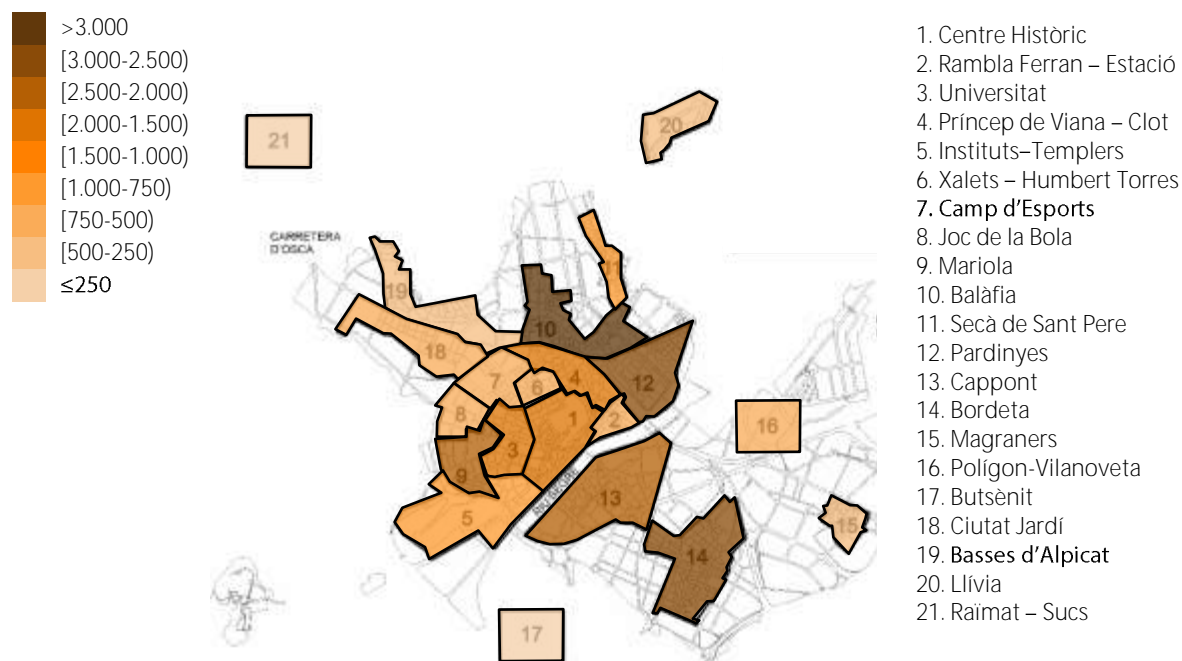
Segons el gènere, l'any 2012 l'estructura de la població infantil i juvenil de la ciutat era força equitativa, tot i haver-hi més nois (13.210) que noies (12.715); si es comparen aquestes dades amb les de l'any 2009 s'observa que, a

pesar **d'haver augmentat** el nombre de nens i nenes a la ciutat, el nombre de nounats ha disminuït en aquest període; aquest fet pot estar relacionat amb un descens de la natalitat, sobretot en els col·lectius no autòctons.

La piràmide de la població infantil i juvenil ha canviat en els darrers anys a causa del descens del nombre de naixements. En les figures 1.2 i 1.3 es mostra l'estructura de la població de zero a disset anys. S'observa que, a causa de l'augment inicial del nombre de naixements entre la població immigrant i, posteriorment, del seu descens, la piràmide i l'estructura de la població infantil i juvenil ha canviat en els darrers anys.

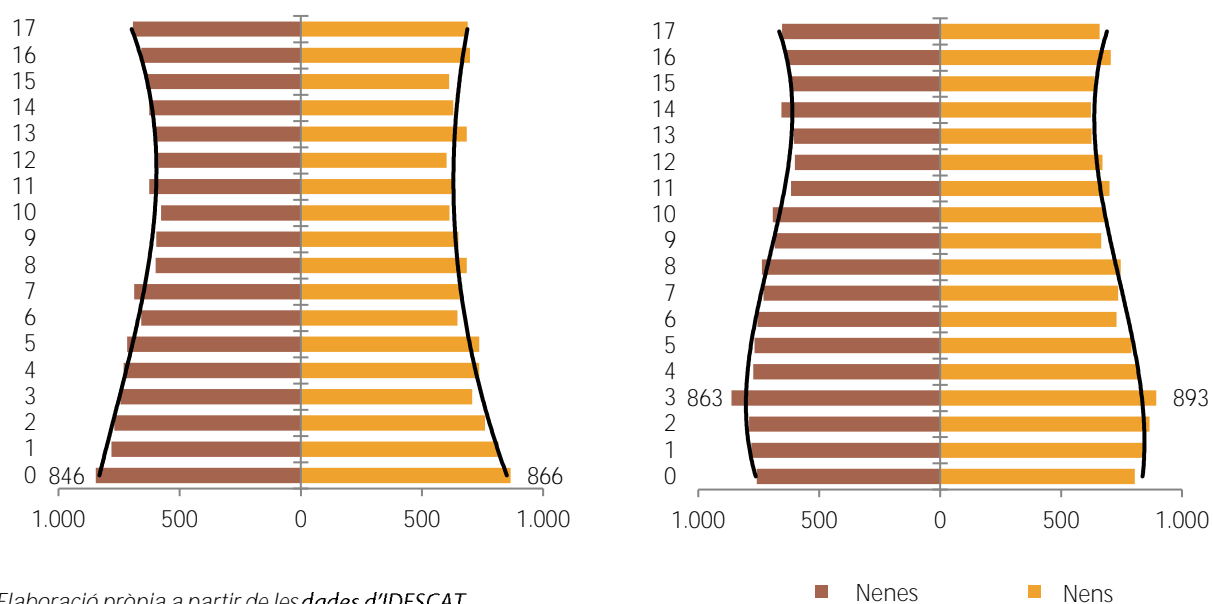

Figura 1.1. Distribució de la població infantil i juvenil per barris. Any 2012

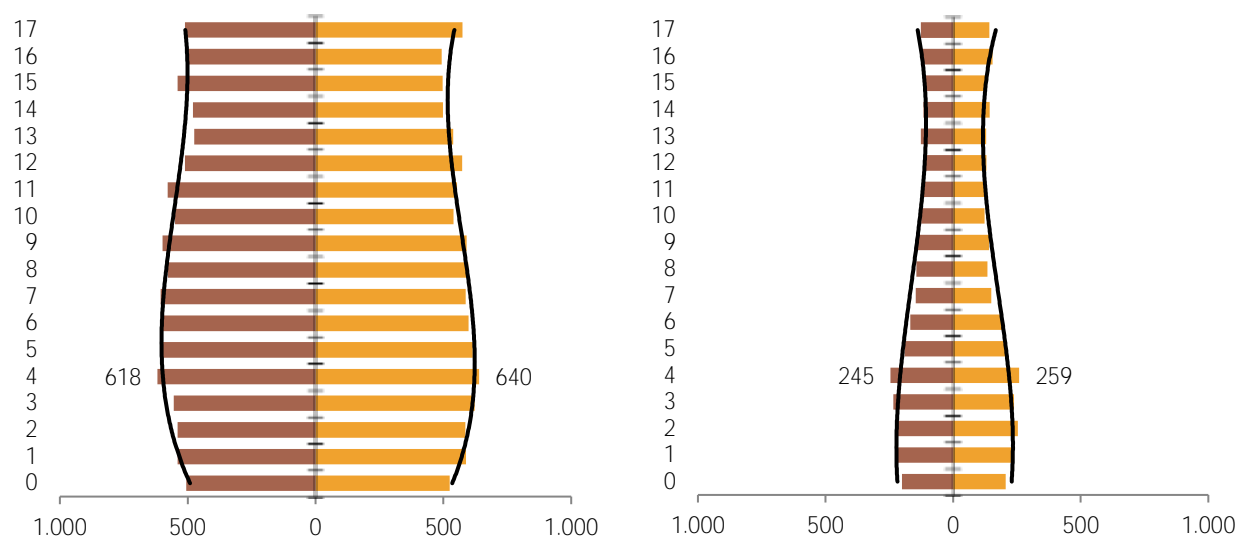
Elaboració pròpia a partir de les dades del padró municipal

Figura 1.2. Estructura de la població de zero a disset anys per edats (esquerra, any 2009; dreta, any 2012)

Elaboració pròpia a partir de les dades d'IDECAT

Figura 1.3. Estructura de la població de zero a disset anys per edats, any 2012 (esquerra, població autòctona; dreta població immigrant)

Elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i del padró municipal

■ Nenes ■ Nens

Es destaca que:

L'estructura de la població de zero a disset anys ha canviat en quatre anys.

Aquest canvi posa de manifest que **l'estructura de la població infantil i juvenil** també ha variat amb els anys. L'any 2009 representava el 17,84%, mentre que l'any 2012 representava el 18,78% de la població total. Tal i com s'observa en la taula 1.2, a Catalunya el percentatge de població infantil i juvenil s'ha mantingut pràcticament en els mateixos valors.

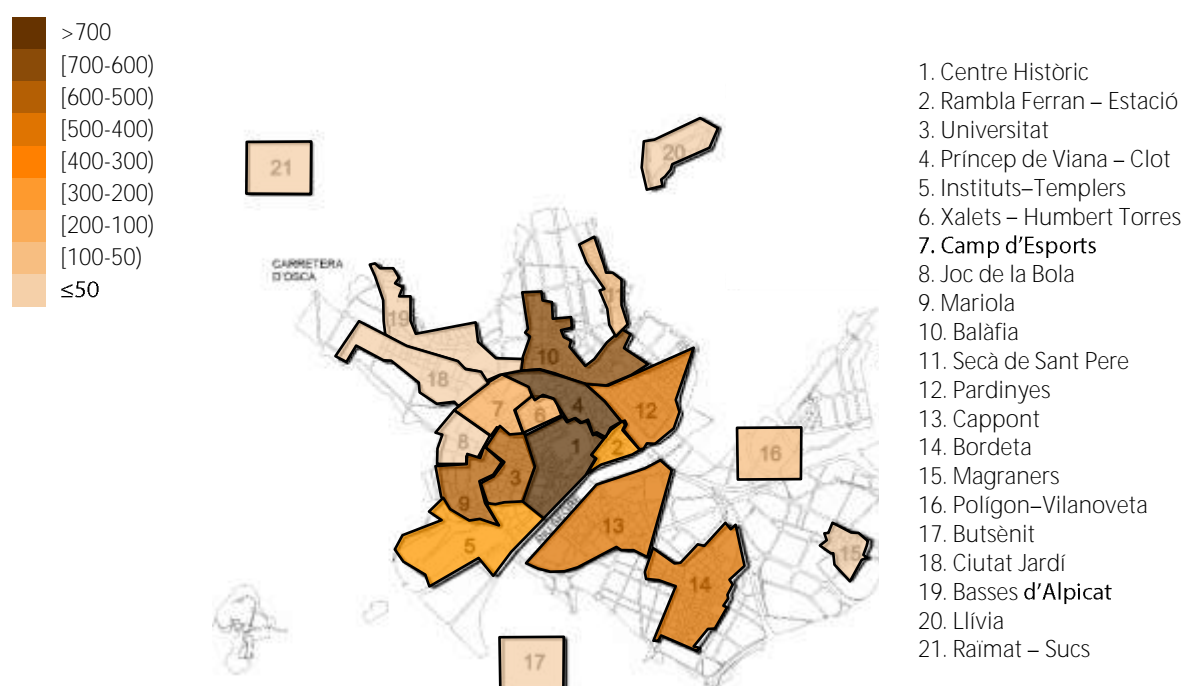
Taula 1.2. Estructura de la població de zero a dinou anys de Lleida i Catalunya segons lloc de naixement

	2009		2012	
	Estat espanyol	Estranger	Estat espanyol	Estranger
Lleida	27.359	5.938	28.700	6.637
	82,16%	17,84%	81,21%	18,78%
Catalunya	1.463.296	252.117	1.525.219	260.881
	85,30%	14,69%	85,39%	14,60%

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

Si s'analitza la distribució de la infància i l'adolescència d'origen immigrant per barris, s'observa que, en nombres absoluts, **la concentració d'infants i adolescents immigrants** més alta es troba als barris Centre Històric (797) i Príncep de Viana – Clot (765), seguit del barri de Balàfia (662) i dels barris de la Mariola (573) i Universitat (524). Val a dir, però, que els barris de Cauptont, Pardinyes i Bordeta també tenen una important presència de nens i nenes d'origen estranger. En el figura 1.4 es mostra la distribució per barris de la població infantil i juvenil d'origen immigrant l'any 2012.

Figura 1.4. Distribució de la població infantil i juvenil immigrant per barris. Període 2009-2012

Elaboració pròpia a partir de les dades del padró municipal

1.2. Moviment natural de la població

Les dades recopilades assenyalen que, entre els anys 2010 i 2012, tant la taxa bruta de natalitat com la taxa bruta de fecunditat general han disminuït lleugerament. Això significa que actualment a Lleida neixen menys nens i nenes que **l'any 2009**. En la taula 1.3 es mostren detalladament les dades en la població de Lleida i de Catalunya.

La tendència:

El nombre de naixements de nens i nenes amb pares i mares d'origen immigrant ha disminuït des de l'any 2009.

Taula 1.3. Taxes de natalitat i fecunditat

	Taxa bruta de natalitat		Taxa global de fecunditat general	
	2010	2012	2010	2012
Lleida	11,91	10,7	47,1	47,01
Catalunya	11,33	10,9	46,3	44,92

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

Respecte al nombre de nascuts vius segons l'edat de la mare, s'observa que entre els anys 2008 i 2011 el nombre de fills de mares menors d'edat ha anat disminuint lleugerament si fem cas dels valors absoluts en l'àmbit autonòmic. No obstant això, en el cas de Lleida no se segueix aquesta mateixa tendència. Tal com veurem en l'àmbit de la salut, aquest indicador ha augmentat percentualment l'any 2011.

En la taula 1.4 es mostra en valors absoluts el nombre de fills nascuts vius segons l'edat de la mare quan aquesta té entre quinze i dinou anys. De manera general, **s'observa** que el nombre de parts disminueix entre les mares de divuit i dinou anys, però que, en canvi, **n'augmenta** lleugerament el nombre en mares adolescents que tenen menys de quinze anys i menys de divuit anys. **En el proper informe s'haurà d'analitzar si aquesta dada es un fet puntual o representa un canvi de tendència.**

Taula 1.4. Nascuts vius segons l'edat de la mare

	2008	2009	2010	2011
Lleida				
<15	1	1	0	3
15	4	0	1	2
16	5	7	4	5
17	8	7	8	9
18	16	15	21	16
19	35	19	25	23
Total	69	49	59	58
Catalunya				
<15	16	9	23	27
15	53	58	55	52
16	136	147	112	120
17	308	307	244	237
18	657	474	476	401
19	929	827	745	667
Total	2.099	1.822	1.655	1.504

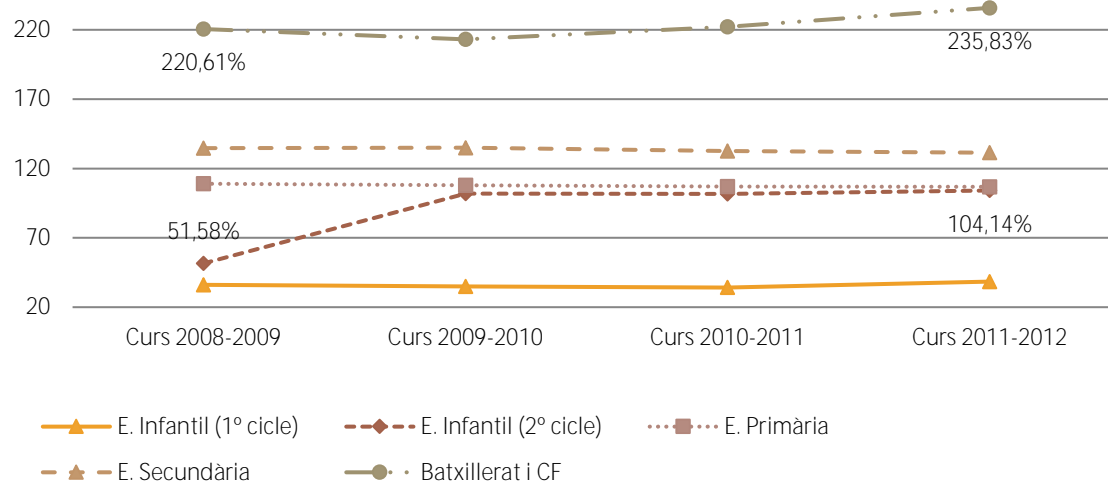
Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

2. Àmbit de l'educació

2.1. Les xifres

La **taxa d'escolarització en els diferents nivells educatius es manté** a Lleida en els darrers anys. Tal com s'observa en la figura 2.1, en els darrers anys l'evolució de la taxa d'escolarització de la infància i l'adolescència que estudia a la ciutat s'ha mantingut estable i fins i tot, en alguns casos, ha augmentat lleugerament.

Figura 2.1. **Evolució de la taxa d'escolarització per nivell educatiu a la ciutat de Lleida**

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCATI i el Departament d'Ensenyament

D'una banda, en el primer cicle d'educació infantil (de zero a tres anys), en educació primària i en educació secundària, les taxes d'escolarització s'han mantingut estables en el període estudiat. En educació primària i secundària, les taxes d'escolarització se situen per sobre del 100%, la qual cosa significa que a Lleida hi estudien més alumnes de la mateixa edat que els joves que hi resideixen. **Lleida exerceix un "efecte capital"** pel que fa a la concentració **d'alumnat de pobles del voltant**.

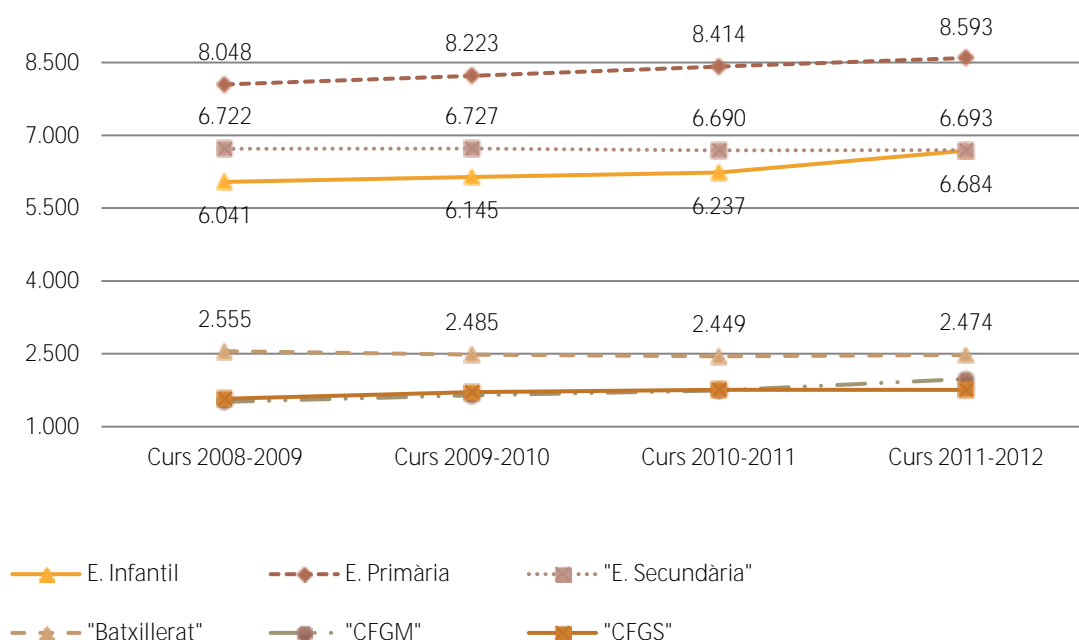
Aquest efecte també es fa palès en nivells d'estudis més avançats, com batxillerat i cicles formatius de grau mitjà i superior, que, d'altra banda, han augmentat la seua taxa d'escolarització. Això pot ser degut al canvi de tendència en el mercat laboral i a l'efecte de la crisi, que ha comportat que joves que abans abandonaven els estudis en finalitzar l'etapa d'educació secundària obligatòria (ESO) per treballar en sectors relacionats amb la construcció ara valorin continuar amb la seua formació postobligatòria, especialment aquella de caire més professionalitzadora, com ho són els cicles formatius.

Així mateix, també s'observa que **hi ha hagut un augment de la taxa d'escolarització en l'etapa d'educació infantil de segon cicle (de tres a sis anys)**, especialment entre els

cursos 2008-2009 i 2009-2010, en què la taxa d'escolarització va arribar a duplicar-se. Aquest fet pot deure's a un canvi en les estructures i les relacions familiars i a les noves exigències laborals de major productivitat i dedicació laboral. Aquestes noves situacions fan que, tal vegada, les famílies hagin de buscar nous mitjans per conciliar la vida laboral i familiar, i que trobin en llars d'infants i guarderies una solució per atendre les necessitats educatives dels seus fills i filles.

Aquesta mateixa tendència s'observa quan s'analitza el nombre d'infants i joves matriculats en centres de la ciutat (públics, privats-concertats) per nivell educatiu. En la figura 2.2 s'aprecia com el nombre de matriculats augmenta en els nivells d'educació infantil, educació primària i cicles formatius.

Figura 2.2. Evolució del nombre de matriculats per nivell educatiu a la ciutat de Lleida

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament

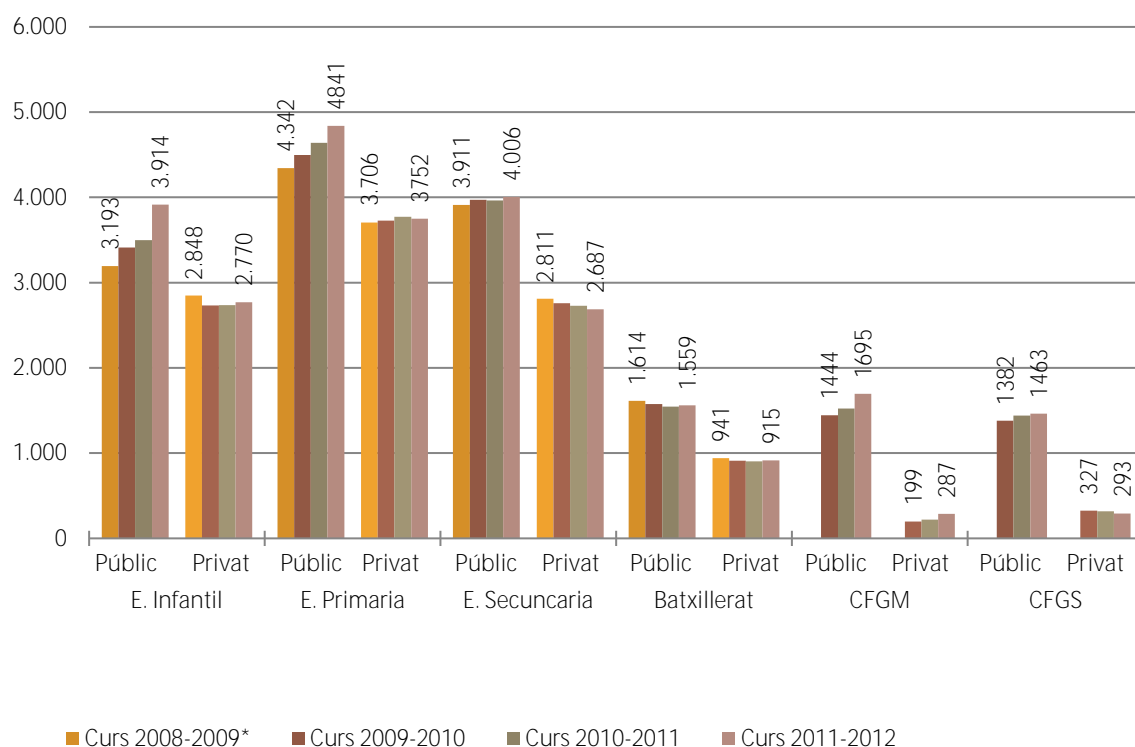
La tendència:

Desplaçament d'alumnat cap a l'escola pública.

Augment del nombre de matriculats en educació infantil, primària i secundària.

Hi ha hagut un creixement del nombre de **matriculats i un desplaçament de l'alumnat** cap als centres públics, especialment en les etapes **d'educació infantil i primària i cicles formatius**. Aquesta tendència no ha anat acompanyada d'un augment de recursos. Aquest efecte s'aprecia si es diferencia entre centres públics i privats-concertats. S'observa que, en el període analitzat, alguns nivells educatius han estat objecte d'un "traspàs" d'alumnat de centres privats-concertats a centres públics, tal com es mostra en la figura 2.3.

Figura 2.3. Evolució del nombre de matriculats per nivell educatiu i tipus de centre a la ciutat de Lleida

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament

* No es disposa de dades per tipus de centre en CFGM i CFGS

En tots els nivells educatius, a excepció de batxillerat, **el nombre d'infants i adolescents** matriculats en centres públics ha augmentat, tant en les etapes obligatòries com en les postobligatòries. Els centres privats-concertats de la ciutat, però, no han vist reduït **considerablement el seu nombre d'alumnes**, que s'ha mantengut estable en les etapes d'educació infantil i primària i ha disminuït lleugerament en les etapes d'educació secundària i batxillerat. En aquest sentit, podem dir que **l'increment d'alumnat fruit de l'augment de la natalitat s'ha concentrat en centres públics, especialment en les etapes d'educació** infantil i primària, que són les que han tingut un creixement d'alumnat més pronunciat. Així mateix, les etapes postobligatòries de CFGM i CFGS també han vist incrementat nombre d'alumnes, **especialment en centres públics. Aquest fet es fonamenta en el creixement de la demanda d'aquests estudis**, comentada anteriorment.

Val a dir, però, que aquest augment no ha anat acompanyat de més recursos. Aquesta és la conclusió **després d'analitzar el nombre de** centres per cada cicle i nivell educatiu en el període comprès entre el curs 2008-2009 i el 2011-2012, segons les dades del Departament d'Ensenyament que es resumeixen en la taula 2.1.

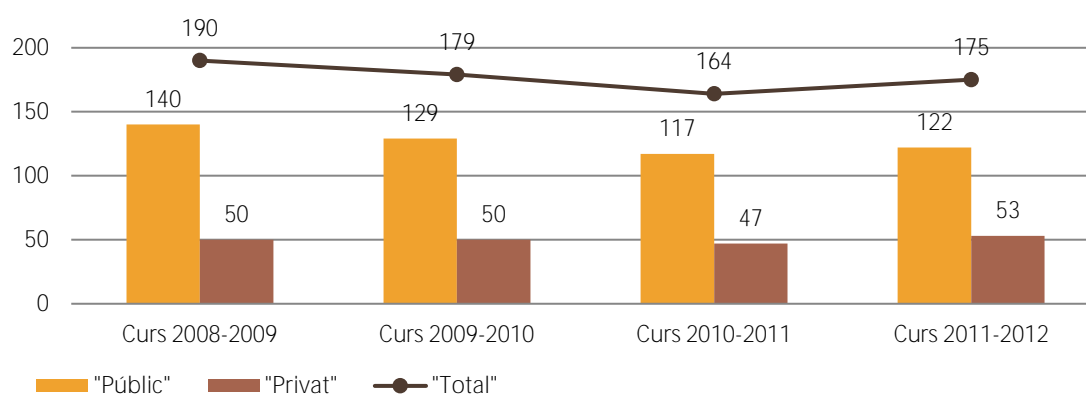
Taula 2.1. Nombre de centres i unitats per curs, nivell educatiu i tipologia de centre

	2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Centres	Unitats	Centres	Unitats	Centres	Unitats	Centres	Unitats
Educació especial	5	37	5	35	5	35	5	37
Públics	3	27	3	26	3	25	3	27
Privats-concertats	2	10	2	9	2	10	2	10
Educació infantil (0-3)	36	119	37	130	37	135	41	144
Públics	16	51	17	65	18	68	19	72
Privats-concertats	20	68	20	65	19	67	22	72
Educació infantil (3-6)	43	191	43	194	42	199	46	205
Públics	31	113	31	116	31	120	34	125
Privats-concertats	12	78	12	78	11	79	12	80
Educació primària	43	335	43	346	43	352	43	361
Públics	31	191	31	200	31	204	31	212
Privats-concertats	12	144	12	146	12	148	12	149
Educació secundària	23	236	23	237	24	237	24	238
Públics	11	139	11	141	12	141	12	141
Privats-concertats	12	97	12	96	12	96	12	97
Batxillerat	21	102	21	93	21	92	21	94
Públics	11	57	11	55	11	54	11	56
Privats-concertats	10	45	10	38	10	38	10	38
CFGM	11	64	11	70	11	73	10	84
Públics	8	56	8	61	8	63	7	76
Privats-concertats	3	8	3	9	3	10	-	-

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament

D'altra banda, cal esmentar també la situació de la infància i l'adolescència amb necessitats educatives especials que està matriculada en centres d'educació especial de la ciutat de Lleida. Tal com s'observa en la figura 2.4, el nombre d'alumnes en aquests recursos educatius ha variat lleugerament, especialment en el sector públic.

Figura 2.4. Evolució del nombre de matriculats en CEE i tipus de centre a la ciutat de Lleida

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament

Respecte a les característiques dels alumnes matriculats en CEE s'observa que hi ha hagut, en el període analitzat, un descens dels alumnes matriculats en aquests centres que tenen una discapacitat intel·lectual amb retard lleuger i alteracions de la personalitat, entre d'altres. Per contra, han augmentat els alumnes que tenen una discapacitat intel·lectual amb retard mitjà, tot i que de manera poc significativa.

2.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància

El Consell Assessor assenyala que hi ha hagut un augment de la demanda de xerrades per **part de centres educatius i professionals de l'educació per conscienciar i sensibilitzar** els joves sobre:

- Els riscos de certs usos de les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC);
- La violència de gènere i de parella entre joves.

Pel que fa a les problemàtiques derivades del (mal) ús de les TIC, creix la preocupació pels efectes que poden tenir certs usos de les TIC (Internet, mòbils i càmeres, especialment) en la població infantil i juvenil.

D'una banda, es posa de manifest la problemàtica entorn dels infants de nou–deu anys que són captats i assetjats a través de les xarxes socials, els quals acaben sent víctimes de *grooming*. Aquesta pràctica comporta la relació entre un menor i un adult que es fa passar per una altra persona (generalment de la mateixa edat del menor) **amb la finalitat d'obtenir-ne imatges, vídeos i continguts** (generalment de caire eròtic) per tal d'**assetjar-lo**, amenaçar-lo, coaccionar-lo...

D'altra banda, també preocupa la normalització del mal ús de les TIC per part dels adults, pares i mares, que els infants i adolescents simplement imiten. Es posa de manifest que molts

Es destaca que:

Ha augmentat la demanda per conscienciar i sensibilitzar sobre problemàtiques emergents: ús de les TIC i violència de gènere juvenil.

pares i mares han normalitzat certs usos de la tecnologia en edats molt primerenques sense tenir en compte com cal ensenyar a utilitzar aquestes tecnologies als seus fills i filles. Les TIC estan canviant la manera de relacionar-se i comunicar-se de pares i fills, i molts pares no són conscients dels perills que poden comportar. Tot i això, es constata que els mitjans digitals són cada cop més necessaris, tant per a **l'educació formal com per a la comunicació** entre pares i fills.

Des dels cossos de seguretat s'ha detectat un increment de casos de problemàtiques diverses derivades de certs usos de les TIC entre la població infantil i juvenil, **com per exemple l'assetjament virtual**, així com un augment de **la demanda de xerrades per part d'escoles i professionals de l'educació** per conscienciar i sensibilitzar dels riscos de certs usos de les TIC. En aquest sentit, hi ha hagut un increment de les persones que es dediquen, des dels cossos de seguretat i des de

l'IME, a fer xerrades de conscienciació de l'ús de la xarxa, ja sigui per iniciativa de les famílies o dels centres educatius.

Els cossos de seguretat han d'**intercedir** en la canalització de problemàtiques que es generen a les xarxes socials entre centres educatius o grups de joves: baralles virtuals, problemes entre adolescents, imatges i vídeos que són enviats de manera viral, etc. No obstant això, de moment no **s'han detectat casos** en què el mal ús de les TIC comporti una addicció que acabi en problemes de salut mental o que hagi **requerit hospitalització**. **D'aquestes situacions se'n deriva la necessitat de formar tant professionals de l'educació com famílies**. Costa implicar les famílies a participar en activitats de sensibilització i conscienciació o formació dels problemes que afecten els seus fills.

També preocupa les relacions que s'estableixen entre adolescents menors d'edat amb joves majors de divuit anys, sobretot arran dels casos apareguts en mitjans de comunicació sobre la violència de gènere adolescent: parelles que conviuen o que mantenen relacions que són preocupants des del punt de vista del control o domini que en dels membres exerceix sobre **l'altre**. En aquest sentit, es demanen, des de les escoles, noves xerrades sobre violència de gènere i violència entre joves.

Consell Assessor i Plenari coincideixen en el fet que les xerrades de conscienciació sobre les diferents temàtiques esmentades són positives, però no suficients. Segons el Consell és necessari el treball de prevenció amb les famílies, ja que aquestes problemàtiques situen les famílies i també els centres educatius en una posició en la qual es difícil definir respostes **clares i concretes**. **Cal un treball d'acompanyament que de vegades costa de fer pel desbordament dels professionals i dels docents**, que han vist com els recursos a la seua disposició han anat disminuint.

En aquest sentit, també preocupa la relació existent entre pares i fills, l'augment de barreres de comunicació, de confiança, de respecte..., en definitiva, problemàtiques que es donen entre pares i fills en l'àmbit familiar i que **s'han de treballar** més preventivament, des de més aviat, de manera planificada i coordinada entre els diferents recursos.

D'altra banda, el Consell destaca que continua sent molt important la **necessitat d'articular accions concretes** entre diferents institucions per tal de treballar el retorn dels alumnes expulsats dels centres educatius, una problemàtica que ja va ser estudiada **en l'anterior informe**.

El Consell diu:

Cal plantejar accions concretes i coordinades entre diferents institucions per afavorir el retorn dels alumnes expulsats dels centres educatius.

Finalment, es comenta la preocupació que els joves tenen per la seua formació, tant per accedir a ajudes que els permetin accedir a estudis avançats, com per assessorar-los i orientar-los. Es posa de manifest la manca de figures que assessorin i orientin aquests joves i es qüestiona qui està avui en dia realment en disposició de fer-ho, **d'orientar-los** per a la presa de decisions que els garanteixin un futur acadèmic i laboral adequat que respongui als seus interessos i a les seves potencialitats.

2.3. La perspectiva del Plenari dels Infants

Els joves del Plenari veuen amb preocupació el seu futur formatiu i laboral, accentuat per la situació social actual, especialment respecte a les beques i ajudes que els han de permetre continuar la seua formació.

Es pregunten: “Quin, com i on serà el nostre futur? Aquí o a fora (estranger)?”. On els portaran les decisions que s'estan prenent i la manca de consens que hi ha actualment en aspectes clau com l'educació, la formació i el mercat laboral? Es demanen: “Com volen que al país hi hagi potencial en termes intel·lectuals i laborals si ara no s'aposta pel nostre futur?”, “com volen captar talent si no es treballa per fomentar el nostre?”. Els preocupa encertar en les decisions que d'aquí a poc hauran prendre a l'hora d'escollir una o altra carrera, una formació, etc., ja que són conscients que la seua decisió els afectarà i influenciarà en el seu futur. “Molts de nosaltres no sabem cap a on tirar, i hi ha molta gent que ha d'escollir una carrera i no saben què fer.”

El Plenari diu:

Cal millorar la col·laboració entre centres educatius, universitats i empreses per tal d'assessorar i orientar els joves sobre el seu futur formatiu i laboral.

Es posa de manifest que els joves tenen necessitats **d'orientació i d'assessorament**. Els joves troben que hi ha una manca **d'orientació i d'assessorament** i, per tant, demanen específicament estratègies i recursos que els ajudin a prendre decisions per al seu futur laboral i formatiu. Per això proposen que hi hagi més col·laboració entre instituts, universitats i mercat laboral, perquè puguin veure com és dedicar-se a aquella professió, per veure si volen ser allò a què realment els duren els seus estudis.

Respecte als recursos educatius, **els joves consideren que hi hauria d'haver** més recursos per **a l'estudi** i que caldria millorar-ne les instal·lacions dels existents (cadires, taules, etc.), així **com l'horari d'obertura**. Posen com a exemple el cas de la Biblioteca Pública, que els dissabtes està oberta poques hores i les butaques de la qual **no faciliten l'estudi**.

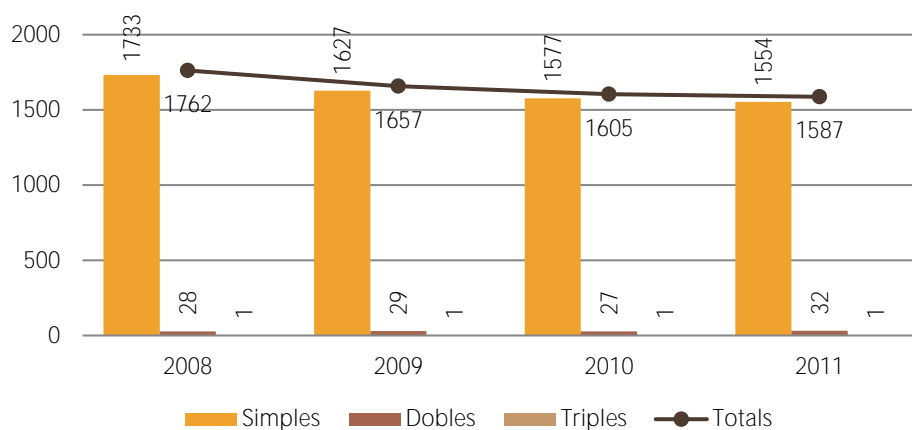
D'altra banda, es constata la importància de donar suport a les famílies, amb accions coordinades i planificades que permetin millorar la convivència familiar i fer front a les noves formes de relació que imposen les TIC.

3. Àmbit de la salut

3.1. Les xifres

El nombre de parts a Lleida ha anat disminuint lleugerament en els darrers anys (període 2008-2011). Tal com mostra la figura 3.1, el nombre de parts simples, que són els més freqüents, ha anat reduint-se, i ha passat dels 1.762 parts l'any 2008, en què van néixer 1.792 infants, als 1.587 parts de l'any 2011, en què van néixer 1.621 nadons.

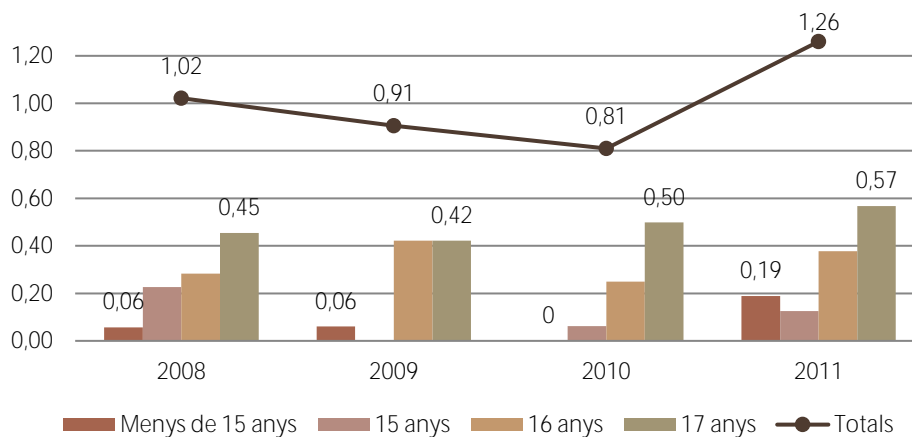
Figura 3.1. Evolució del nombre de parts a Lleida segons la multiplicitat

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

En el mateix període, el percentatge de parts entre la població juvenil de la ciutat ha seguit la mateixa tendència decreixent. No obstant això, tal com s'observa en la figura 3.2, l'any 2011 el nombre de parts va passar del 0,81% a l'1,26%. S'haurà de veure si aquesta dada és una excepció o un canvi de tendència.

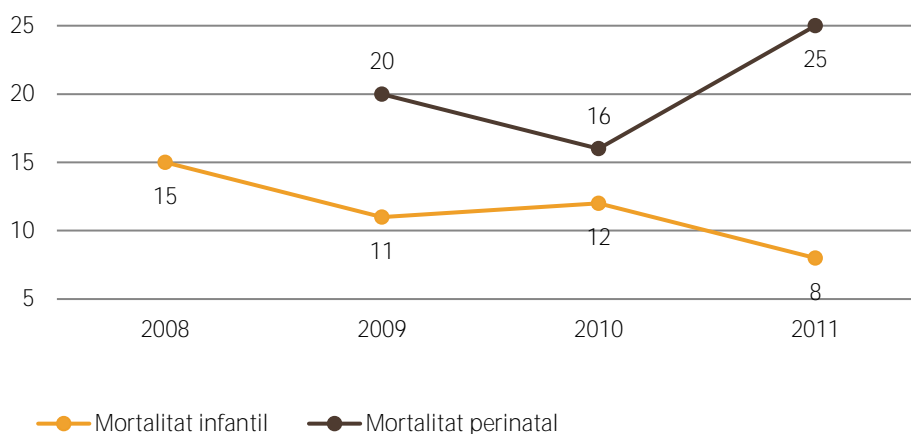
Figura 3.2. Evolució del percentatge de parts entre la població juvenil a Lleida segons l'edat

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

Quant a la mortalitat infantil, l'evolució en el període 2008-2011, que s'observa en la figura 3.3, ha seguit una tendència descendent. En el cas de la mortalitat perinatal, la tendència fins a l'any 2010 havia estat també descendent, tot i que l'any 2011 aquest tipus de mortalitat entre la població infantil va augmentar puntualment segons les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) i del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Figura 3.3. Evolució de la mortalitat infantil i perinatal a Lleida any a any

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT i del Departament de Salut

Els recursos sanitaris per atendre la infància i l'adolescència de la ciutat s'han mantingut, en termes generals. Tal com assenyala l'última Estadística d'Establiments Sanitaris amb Règim d'Internament de Salut (EESRI), realitzada pel Departament de Salut, tot i haver-se reduït el nombre de llits en funcionament en alguns hospitals i clíniques de la ciutat o el nombre de programes i serveis municipals de salut, entre d'altres, Lleida segueix tenint el mateix nombre de recursos maternoinfantils, d'hospitals amb serveis específics d'atenció a la infància i a l'adolescència, de centres d'atenció primària i de centres específics de salut mental infantil i juvenil.

Lleida disposa d'un hospital maternoinfantil, l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova (HUAV). Té també quatre hospitals i clíniques amb serveis específics d'atenció a la infància i l'adolescència de tipologia aguda (HUAV, Hospital Santa Maria, Clínica Montserrat – Aliança, Clínica Ntra. Sra. del Perpetu Socors i Clínica de Ponent) i d'una clínica de tipologia psiquiàtrica (Clínica Psiquiàtrica Bellavista). També disposa de vuit centres d'atenció primària (CAP) que atenen infants i adolescents i que ofereixen serveis específics de pediatria i llevadora (CAP Bordeta–Magraners, CAP Cappellet, CAP Primer de Maig, CAP Centre de Salut Rambla de Ferran, CAP Prat de la Riba, CAP Balàfia – Pardinyes – Secà de Sant Pere, CAP Eixample i CAP Santa Maria). Finalment, hi ha dos recursos específics per atendre necessitats de salut mental de la infància i l'adolescència (el Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil — CSMIJ— i el Centre de Dia de Salut Mental Infantil i Juvenil).

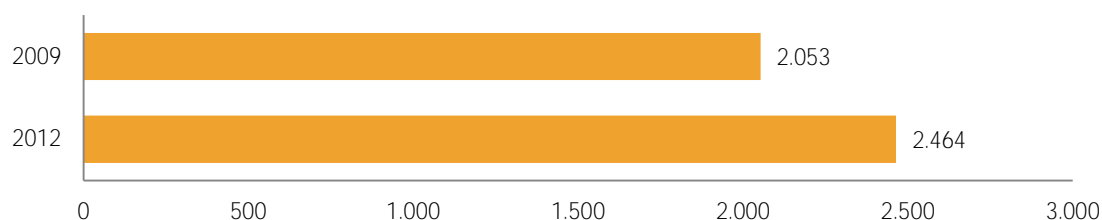
En aquest sentit, els professionals constaten i confirmen l'increment significatiu de casos atesos de salut mental.

La tendència:

Increment dels problemes de salut mental entre la població infantil i juvenil.

Cada vegada hi ha més infants i adolescents amb problemes de salut mental, i cada cop són més primerenques les edats en què apareixen aquestes problemàtiques. Cal destacar la tendència que ja es va apuntar en el darrer informe 2009-2010 sobre l'estat de la infància i l'adolescència de la ciutat de Lleida: l'augment del nombre d'atesos en centres de salut mental infantil i juvenil a la ciutat de Lleida. Segons les dades del CSMIJ, el nombre d'atesos per aquest servei va passar de 2.053 l'any 2009 a 2.464 l'any 2012, tal com mostra la figura 3.4.

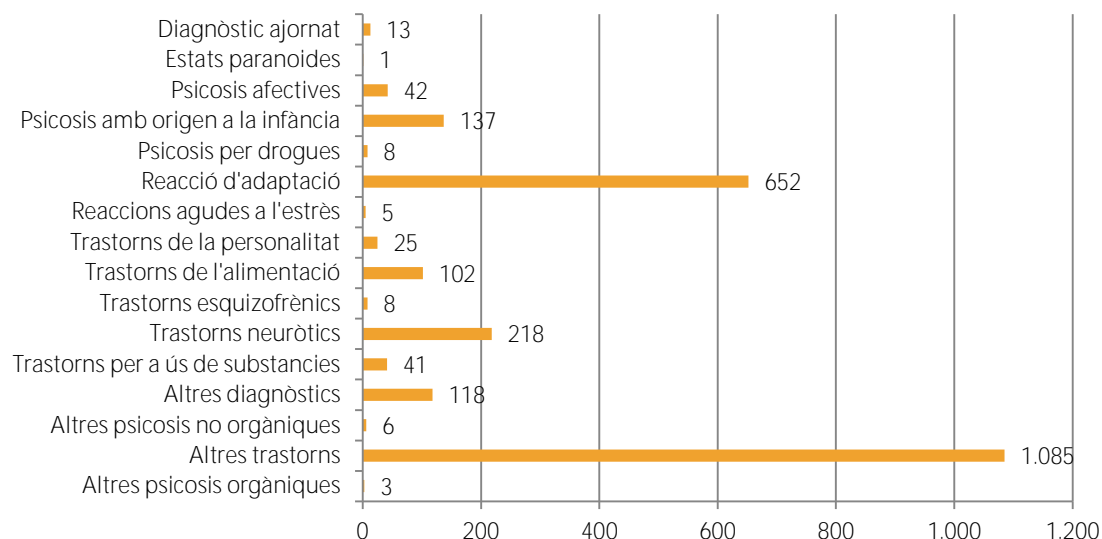
Figura 3.4. Evolució del nombre d'atesos en recursos de salut mental infantil i juvenil. Període 2009-2012

Elaboració pròpia a partir de les dades del CSMIJ

Dels atesos l'any 2012, i tal com es mostra en la figura 3.5, les principals patologies ateses pels professionals d'aquest servei a la ciutat de Lleida van ser altres trastorns (1.085) —un conjunt de trastorns no gaire relacionats, que inclou, entre d'altres, trastorns per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH), trastorns de conducta, trastorns mentals greus (TMG) o trastorns d'aprenentatge—, reaccions d'adaptació (652) i trastorns neuròtics (218).

Figura 3.5. Principals patologies ateses al CSMIJ

Elaboració pròpia a partir de les dades del CSMIJ

3.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància

Tot i que els recursos sanitaris per atendre la infància i l'adolescència de la ciutat s'han mantingut, en termes generals, el Consell Assessor constata la necessitat d'adequar-los,

atès que han anat disminuint en els darrers anys a la vegada que incrementaven les necessitats d'atenció de la infància, i en especial pel que fa a la salut mental.

Des de Consell es constata l'increment de les problemàtiques de salut mental entre els infants i adolescents, amb casos extrems que en ocasions han derivat en hospitalitzacions. Cada cop hi ha més infants i adolescents amb problemes de salut mental, i cada cop són més joves els nens i les nenes amb problemes de salut mental, que de vegades no poden ser diagnosticats per la seua curta edat. També hi ha hagut un augment de casos que han **requerit ingressos a l'hospital, però només en aquells casos greus**. Els casos de risc deriven en casos més greus. Es proposa, en aquest sentit, **conèixer en quines franges d'edat afecta més l'augment dels problemes de salut mental**.

Es destaca que:

Lleida no disposa d'una unitat específica per atendre adolescents amb problemes d'addiccions.

Es valora que els recursos especialitzats per atendre aquests infants i joves són insuficients. No solament caldria avançar en la capacitat i disponibilitat anual del servei de la URPI, fent que no tanqui en períodes de vacances, la qual cosa actualment implica enviar infants i adolescents a les seues llars quan les famílies no tenen en les condicions per acollir-los. Es proposa també la creació **d'una unitat específica per atendre adolescents amb problemes d'addiccions**, de la qual Lleida no disposa.

La situació dels fills i filles i la insuficiència de recursos desborda de vegades les famílies, que es veuen desamparades i sense capacitat per satisfer les seues necessitats. Això ha **arribat a provocar la declaració de desemparament d'alguns menors**, ja que les seues famílies no han estat capaces de fer front a **crisis de salut mental i a les necessitats que se'n desprenen**.

Des del Consell s'assenyala la necessitat de realitzar un treball de prevenció, planificació i coordinació entre els diferents recursos i institucions millor. Les dinàmiques familiars que generen aquestes problemàtiques requereixen un abordatge interdisciplinari i recursos específics complementaris.

El consell diu:

Cal millorar la qualitat dels recursos de salut, treballant des de la prevenció, la planificació i la coordinació.

3.3. La perspectiva del Plenari dels Infants

Des del Plenari, es posa de manifest la **preocupació per l'augment de problemes relacionats amb l'alimentació, la sexualitat i el consum de drogues**.

Un exemple que preocupa els joves són les relacions de parella que acaben esdevenint perjudicials i que **s'estableixen entre joves menors d'edat i adults joves**, tenint en compte

sobretot els casos que han aparegut en la premsa. Un altre exemple que preocupa els joves són les problemàtiques relacionades amb la imatge corporal, també en relació amb els problemes i els hàbits d'alimentació derivats dels estereotips d'imatge corporal que imperen socialment. Es proposa que en les campanyes de publicitat que fa l'Ajuntament s'hi incorporin models de persones i actors més normals, que enviïn un missatge clar que no tot és la imatge.

Algunes d'aquestes problemàtiques es traslladen a la xarxa i generen una gran repercussió i impacte. En aquest sentit, es mostren molt preocupats per les problemàtiques que poden derivar del fet de pujar imatges a la xarxa per part de joves. Consideren que hi ha joves que no són conscients de les repercussions que pot tenir penjar certes imatges en el seu perfil de Facebook i que obeeixen a una necessitat d'agradar a la resta.

Els joves destaquen que, a pesar de tenir molta informació sobre les conseqüències del consum de diferents substàncies (alcohol, tabac i cànnabis, fonamentalment), hi poden accedir amb molta facilitat. **L'accés i el consum de substàncies com l'alcohol és fàcil per a joves a** partir dels setze anys. No obstant això, els joves són crítics amb ells mateixos, amb els seus amics i amb les seues famílies d'ells i les dels seus amics. Pensen que entre tots moltes vegades no saben posar límits a l'hora de consumir certes substàncies. Assenyalen: "La nostra generació té molta informació sobre el que pot passar si prens drogues o alcohol" però "el problema és que hi ha molta facilitat per accedir a drogues, el tabac i consumir alcohol". "Com pot ser que es vengui alcohol a un menor de setze anys? Qui els el ven?" "Ràpidament podem saber qui ens pot passar «maria» o el que sigui..."

El plenari diu:

A pesar de la informació, els joves tenen fàcil accés al consum de drogues com l'alcohol, el tabac o el cànnabis.

En aquest sentit, el Plenari valora positivament les xerrades de conscienciació i sensibilització sobre hàbits d'higiene, alimentació, sexualitat i consum de drogues i alcohol que es fan als centres educatius, especialment si es donen a conèixer experiències o vivències directes o les duen a terme persones que, per edat, els són properes i que han viscut experiències concretes. No obstant això, els joves assenyalen que aquestes xerrades s'haurien de fer abans i més sovint, i que això s'ha de complementar amb un treball educatiu amb les famílies.

4. Àmbit de la cultura, l'oci i el lleure

4.1. Serveis i recursos

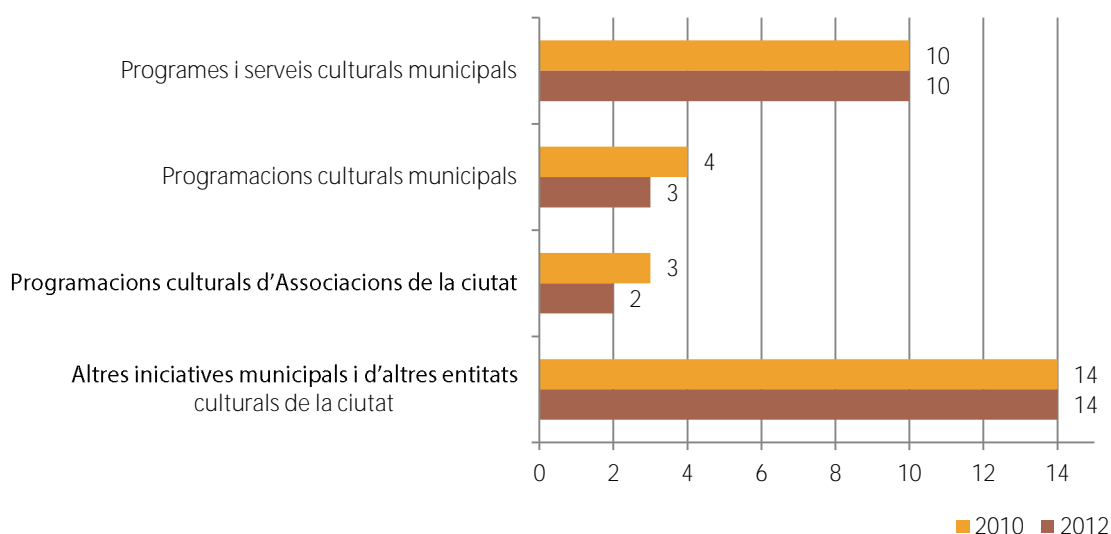
La programació d'oci i temps de lleure s'ha mantingut pràcticament en els mateixos valors de l'anterior informe, tant pel que fa a l'oferta de programes i serveis culturals, de la programació municipal d'oci i temps de lleure, com dels recursos esportius dedicats a la infància de la ciutat.

La tendència:

Es manté l'oferta cultural, d'oci i de lleure dedicada a la infància de la ciutat.

Pel que fa als programes i serveis culturals adreçats a la infància i l'adolescència de la ciutat, Lleida ofereix un total de 29 recursos l'any 2012, respecte als 31 que ofería l'any 2010, tal com es mostra en la figura 4.1. L'oferta cultural no té en compte el Festinival, el festival musical i cultural que l'associació Festinival realitzava als Camps Elisis. No obstant això, el nombre de programes i serveis culturals té en compte l'oferta que es detalla en la figura 4.1.

Figura 4.1. Evolució dels programes i serveis culturals per a la població infantil i juvenil

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

Taula 4.1. Programes i serveis culturals per a la població infantil i juvenil l'any 2012

Programa/Servei	Descripció
Programes i serveis culturals municipals	
Taller d'expressió artística. Escola Municipal de Belles Arts	Per a infants de set a catorze anys
Escola d'Art Infantil IMAGINA	Pardinyes. Per a infants de quatre a catorze anys
Conservatori. Escola de Música de Lleida	Escola de música (de sis a catorze anys)
	Escola de joves i adults (a partir de quinze anys)
	Escola de música a nivell mitjà (a partir de dotze anys)

Taula 4.1. Programes i serveis culturals per a la població infantil i juvenil **l'any 2012** (cont.)

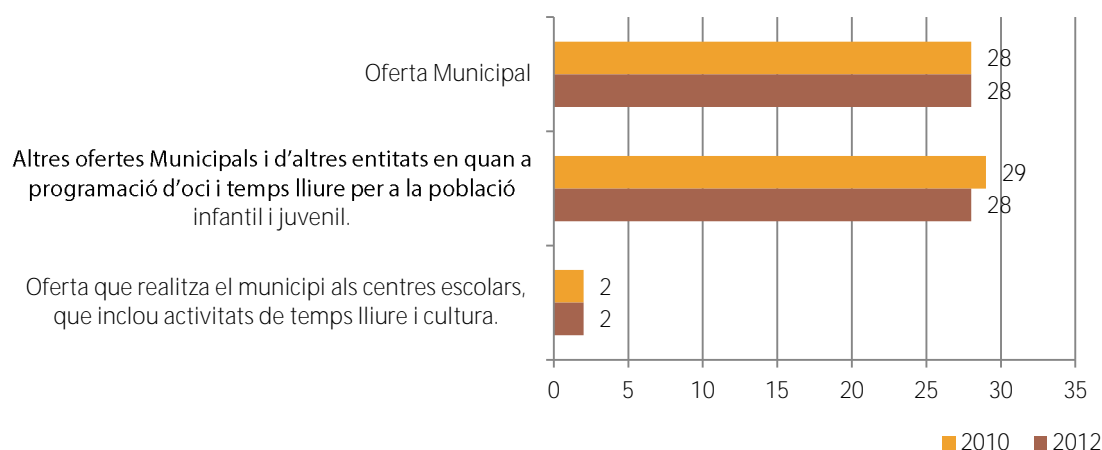
Programa/Servei	Descripció
Programes i serveis culturals municipals	
Aula Municipal de Teatre	Teatre per a nens i nenes de tres a onze anys
	Teatre per a joves a partir de dotze anys
	Produccions:
	La Inestable 21 (de joves)
	La Petiestable 12 (de vuit a dotze anys)
	Aula Produccions: "Max i Maxi" (proposta formativa sobre les drogues per a adolescents entre catorze i quinze anys)
Programacions culturals municipals	
Bucs d'assaig musical El Mercat	Equipament destinat a la creació musical que inclou tres bucs d'assaig insonoritzats i equipats, destinats al lloguer per hores i a activitats de formació musical, sala de concerts i estudi d'enregistraments de maquetes. De tretze a trenta-cinc anys.
Lleuresport: Activitat Esport + Sona Bé	Projecte d'integració de joves de catorze a trenta anys a partir d'activitats esportives i musicals
Directe	Mostra de grups joves de Lleida de catorze a trenta anys
Programacions culturals d'associacions de la ciutat	
Festival de l'Horta	Festival que inclou concerts de rock, música popular i altres manifestacions culturals catalanes durant un cap de setmana del mes de juliol (Associació de Veïns de Marimunt). TARDA JOVE: concerts integrats per grups de joves.
Pepe Marín Rock Festival	Festival concurs de rock (Associació Pepe Marín)
Altres iniciatives municipals i d'altres entitats culturals de la ciutat	
Iniciatives cinematogràfiques	Animac
	Mostra de Cinema Llatinoamericà.
	Cicle de Cinema i Drets Humans. Centre Cultural Llatinoamericà
Iniciatives d'arts escèniques	Temporada estable de teatre
	Mostra d'Arts Escèniques de Lleida
	Fira de Titelles. Centre de Titelles
Programació de concerts	Cicle de músiques alternatives
	Concerts al Cafè del Teatre (de petit format)
	Jazz Tardor
	Temporada estable de jazz
	Concerts i revetlles de les festes populars
	Nit d'Estiu (activitats que es realitzen en diversos espais de la ciutat a l'aire lliure a l'estiu)
Mercat de la Música.	Fira del Disc, música en viu i discjòqueis als carrers de Lleida al mes de setembre (20-21)
Concurs de cartells de les festes de Lleida	Concursos per als cartells que hauran d'anunciar les festes del Carnestoltes, les Festes de Maig i les Festes de Tardor.

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

D'altra banda, la programació d'oci i temps de lleure adreçada específicament a la infància i l'adolescència de la ciutat també s'ha mantingut pràcticament en els mateixos valors de 2010. L'any 2012 l'oferta d'oci i temps lliure s'ha reduït en un recurs, i són 58 els recursos adreçats a la infància i l'adolescència de la ciutat.

Tal com es mostra en la figura 4.2 el recurs en qüestió s'inclou dins de les altres ofertes municipals i d'altres entitats. Concretament ja no s'ofereixen els cursos de lleure dins de l'Institut Municipal d'Ocupació (IMO). En la taula 4.2 es detalla l'oferta de la programació d'oci i temps de lleure per a la població infantil i juvenil l'any 2012.

Figura 4.2. **Evolució de la programació d'oci i temps de lleure per a la població infantil i juvenil**

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

El principal **avenç que s'ha fet en aquest àmbit ha estat la sistematització i el control de les activitats d'oci i lleure de la ciutat, realitzat des de l'Institut Municipal d'Educació (IME).**

Taula 4.2. Programació **d'oci i temps de lleure per a la població infantil i juvenil l'any 2012**

Programa/Servei	Descripció
Oferta municipal	
Programa LIF (Ludoteca, Infància i Família)	<p>S'ofereix a les famílies un espai d'oci i a la vegada educatiu, amb una visió global, ja que incideix al mateix temps en els menors i llurs famílies, atès que el joc en aquestes primeres edats està encara molt lligat a les figures paternes.</p> <p>Els serveis que ofereix aquest programa són els següents projectes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nadó, de zero a cinc mesos – Ralet, de sis a dotze mesos – Fil, d'un a tres anys – Ludoteca familiar, d'un a dotze anys – Altres activitats són: espai de joc lliure, visites escolars, sortides culturals... – Ludoteques municipals: – La Bordeta – Parc de Gardeny – Centre Històric – Capponet – Balàfia
Guia d'activitats d'estiu	Recull de les activitats d'estiu per a infants i adolescents organitzades per les diferents institucions i entitats de lleure de la ciutat.
Casals de vacances (Nadal, Setmana Santa)	Espais educatius adreçats a infants de tres a dotze anys dels diferents barris de la ciutat. Es realitzen activitats lúdiques i d'esbarjo, per tal d'oferir als nens i nenes una manera diferent de viure el temps del lleure durant les vacances escolars i, alhora, ajudar a conciliar la vida laboral i familiar.
Estiu de Petits	Recurs de lleure amb activitats lúdiques i educatives adreçades a nens i nenes entre un i tres anys. Es tracta d'un projecte educatiu d'àmbit no formal, amb el qual es treballen diferents hàbits i competències socials, que contribueixin al bon desenvolupament maduratiu i social dels nens i nenes.
Estiu de Joc	Recurs de lleure amb activitats lúdiques i educatives adreçades a nens i nenes entre quatre i onze anys. Projecte educatiu d'àmbit no formal. Les activitats del projecte s'han estructurat sobre un projecte pedagògic en què, a partir de diversos centres d'interès i a través del joc, l'expressió plàstica, sortides lúdiques..., s'han treballat aspectes d'educació en valors com la participació, el respecte als altres...

Taula 4.2. **Programació d'oci i temps de lleure per a la població infantil i juvenil l'any 2012** (cont.)

Programa/Servei	Descripció
Oferta municipal	
Centres oberts municipals	Servei d'atenció a la infància, adolescència i les seues famílies <ul style="list-style-type: none"> – Companyia – Pas a Pas – Remolins
Escoles esportives	Activitats esportives adreçades a nois i noies de tres i dotze anys de les escoles públiques de Lleida que tenen com a objectiu facilitar la familiarització i l'aprenentatge de diverses modalitats esportives dins dels mateixos centres educatius.
Esportmania	Programa d'activitats esportives adreçat a nois i noies de quatre a setze anys que tenen com a objectiu oferir activitats ludicoesportives durant el període de vacances escolars i facilitar la conciliació laboral, personal i familiar.
Escoles específiques	Activitats esportives adreçades a nois i noies de quatre a setze anys, segons les modalitats. Modalitats de: gimnàstica artística, escacs, piragüisme, atletisme, activitats aquàtiques, ciclisme/BTT, escalada, equitació i tennis taula.
Integrar Esports	Integrar infants i adolescents en entitats o clubs esportius federats.
Club Infantil Banyetes	Espai de relació, dinamització i educació en el lleure de la mainada de Lleida, amb múltiples activitats lúdiques, un web (http://clubbanayetes.cat) i un programa infantil a Lleida TV. Organitza el Tour Solidari i l' Escatakatacruinx , en què els nens i nenes de les escoles de la ciutat col·laboren creativament cada curs en diferents accions solidàries, com: aconseguir una aula d'informàtica per a una escola de Mali, vacunar infants de Llatinoamèrica, dotar un centre d'acollida d'Alger d'una escola bressol a o potabilitzar l'aigua al Níger.
Clubs Joves	Espais de trobada ubicats als barris de Secà de Sant Pere i Magraners. Per a joves de tretze a divuit anys.
Programació oberta de lleure	Agenda Jove. En funció de les activitats, poden adreçar-se a grups diferents. Moltes de les activitats s'adrecen a joves a partir de tretze anys .
Borsa de voluntaris joves	De tretze a trenta anys (en tres àmbits: <i>graffiti</i> , <i>skate</i> i instal·lacions ludicoesportives al carrer)
Lleure juvenil al carrer	De tretze a trenta-cinc anys. Inclòs dintre del Lleuresport (gestió: regidories de Joventut, Medi Ambient, Seguretat Ciutadana i Urbanisme).
Sortides d'esquí i mercat de material d'esquí i muntanya de segona mà	Sortides organitzades a partir de quinze anys
Altres ofertes municipals i d'altres entitats quant a programació d'oci i temps lliure	
Camps de treball	Oferta d'activitats per a joves de catorze a trenta anys. S'organitzen per part d'entitats d'iniciativa social i ONG i se'n gestiona la inscripció des de la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya.
ACELL	Federació Catalana d'Esports per a Disminuïts Psíquics
Escoltes Catalans Alosa	Agrupament escolta
Agrupament Escolta i Guia Sant Jordi. Lo Manaix	Agrupament escolta
Agrupament Garbí	Agrupament escolta
Fundació Verge Blanca	Centres d'esplais cristians: <ul style="list-style-type: none"> – Esplai Albatros – Colònies l'Anunciata – Colònies Claver – Esplai El Cau – Esplai Epis – Esplai Sant Ignasi – Esplai Sant Jaume – Grup d'Esplai Santa Maria Magdalena – Esplai Mater
Neret	Associació cultural que organitza colònies i activitats d'estiu per a nens i adolescents fins als disset anys
Associació Lleidatana Síndrome de Down	Des de l'any 1995, l'Associació treballa per millorar la qualitat de vida de les persones amb síndrome de Down i ajudar-les a incorporar-se de manera activa a la societat
Centre Obert Casal Pare Palau	Centre obert ubicat a la parròquia de Santa Tereseta

Taula 4.2. **Programació d'oci i temps de lleure per a la població infantil i juvenil l'any 2012** (cont.)

Programa/Servei	Descripció
Oferta municipal	
Centre Obert Pas a Pas	És un dels centres oberts de l'Ajuntament de Lleida situat al barri de la Mariola per als nens i adolescents. S'hi realitzen activitats de dilluns a divendres a les tardes, dirigides per educadors, animadors i voluntaris.
Centre Obert CIJCA	Centre Obert de l'Associació CIJCA (Col·lectiu d'Iniciatives Juvenils Contra l'Atur) ubicat a l'equipament municipal del mercat del barri de la Bordeta.
Club Raier. Secció Juvenil	Club juvenil per a nois i noies entre nou i divuit anys, on troben un espai d'estudi, de convivència amb els altres, de formació personal, d'exigència, d'amistat, d'esport, etc.
Creu Roja Joventut	És una associació de joves compromesos socialment que fomenta la participació integral de la joventut en les accions de Creu Roja. És oberta a la participació de tots els membres de Creu Roja menors de trenta anys.
Escola de Música L'Intèrpret	És un centre d'ensenyaments musicals d'iniciativa privada, que des de 1997 dona un ensenyament musical de qualitat, innovador i adreçat a tots els gustos i edats.
Esplai Màgic Pius XII	Esplai situat al barri de Pius XII que ofereix reforç escolar, sala d'ordinadors, psicomotricitat, jocs cooperatius, activitats plàstiques i sortides.
Grup Sardanista Montserrat	És una entitat que es dedica a l'educació en el lleure, i que té com a eixos vertebradors la sardana i la cultura catalana. La seua activitat principal és l'esplai sardanista dels dissabtes a la tarda, en què es fan jocs, tallers i moltes altres activitats.
Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica	Entitat d'església que s'adreça a infants i adolescents. Fan activitats d'esplai, tallers, sortides, campaments, etc., per treballar l'educació en valors i en la fe cristiana.
Música Pons Roselló	Escola de música per a nadons, infants, joves i adolescents.
Orfeó Lleidatà	Entitat que organitza colònies i activitats de l'estiu, per a nens i adolescents fins als disset anys.
PROSEC	Promotora social. Associació civil sense ànim lucratiu amb una opció preferencial pel Barri Antic de la ciutat de Lleida. És una entitat al servei de la infància, l'adolescència i la joventut, preferentment de sectors socialment desfavorits.
Oferta que realitza el municipi als centres escolars, que inclou activitats de temps lliure i cultura	
Educació a l'Abast: Cicle de Teatre Escolar i Audicions Escolars	Dins de l'horari escolar. És un programa municipal adreçat als centres educatius, des de les escoles bressol fins al batxillerat. Ofereix al professorat recursos per al desenvolupament d'algunes matèries del currículum. Facilita als infants i joves recursos i activitats per a l'educació en la música, en les arts plàstiques i el patrimoni artístic.
E 3 (Educació, Escola i Esplai)	Fora de l'horari escolar. Amb aquest projecte es pretén contribuir al procés educatiu dels infants de la nostra ciutat i, alhora, fer un treball comú amb les associacions de mares i pares de la ciutat. Aquest projecte vol potenciar les activitats extraescolars des de la vessant educativa.

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

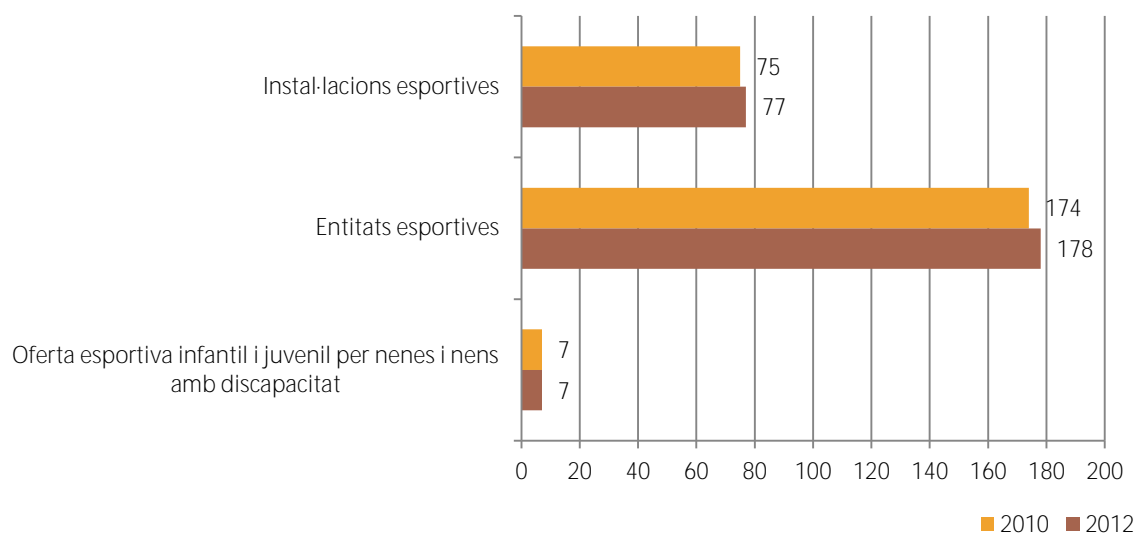
Finalment, pel que fa a **l'oferta de recursos esportius de la ciutat, s'observa un** creixement en el període 2010-2012, en què es passa de 256 a 262 recursos, tant en el nombre d'instal·lacions esportives com en el nombre d'entitats esportives. L'oferta esportiva infantil i juvenil per a nens i nenes amb discapacitat es manté en els valors que hi havia l'any 2010.

Tal com s'aprecia en la figura 4.3, el nombre d'instal·lacions esportives s'ha incrementat, i a l'oferta de 75 recursos s'hi han sumat dos nous pavellons municipals, la qual cosa fa un total de 77 instal·lacions esportives. El nombre d'entitats esportives també ha augmentat, fins a un total de 178 entitats. Entre les noves hi ha una entitat de *fistball*, una de *korfball*, una de *vòlei platja* i una d'*ultimate frisbee*. En la taula 4.3. es detallen els recursos esportius de la ciutat l'any 2012, que se sumen a l'oferta infantil i juvenil d'oci i temps de lleure.

Es destaca que:

Creix l'oferta de recursos esportius de la ciutat durant el període 2010-2012, en què es passa dels 256 recursos als 262.

Figura 4.3. Evolució de la **programació d'oci i temps de lleure per a la població infantil i juvenil**

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

Taula 4.3. Recursos esportius de la ciutat **l'any 2012**

Recurs	Nombre
Instal·lacions esportives	
Pistes poliesportives centres escolars	32
Sala coberta Magí Morera	1
Piscines municipals descobertes	6
Piscines cobertes	1
Camps de futbol	11
Pavellons municipals	9
Pistes de petanca	6
Circuit autocròs	1
Circuit automodelisme	1
Circuit <i>skateboard</i>	2
Gimnàs municipals	1
Pista Municipal d'Atletisme	1
Rocòdrom canalització	1
Circuit jòquing	1
Velòdrom ciclisme	1
Camp de tir amb arc	1
Zona tir olímpic	1
Subtotal	77
Entitats esportives	
Activitats subaquàtiques	2
Esports Aeri	4
Aeròbic.	2
Atletisme	4
Automobilisme	1
Bàdminton	1
Billar	3
Bitlles catalanes	4
Boxa	1
Caça	2

Taula 4.3. **Recursos esportius de la ciutat a l'any 2012** (cont.)

Recurs	Nombre
Entitats esportives	
Ciclisme	11
Culturisme i <i>fitness</i>	2
Dansa	8
Escacs	2
Esgrima	1
Esports de motor	9
Esquaix	2
Esports d'hivern	1
Esports nàutics	1
<i>Fistball</i>	1
Full-contact	1
Futbol i futbol sala	23
Gimnàs	15
Gimnàstica	3
Golf	2
Halterofília	1
Handbol	3
Hípica	5
Judo	1
Karate	1
King boxing	1
<i>Korfbal</i>	1
Natació	3
Patinatge	1
Patinatge-hoquei	3
Pesca	3
Petanca	7
Pilota	1
Piragüisme i nàutica	6
Rugbi	2
Salvament i socorrisme	1
Taekwondo	1
Tennis	5
Tennis taula	2
Tir amb arc i tir olímpic	5
Twirling	1
<i>Ultimate frisbee</i>	1
Vòlei platja	1
Voleibol	5
Diversos	11
Subtotal	178
Oferta esportiva infantil i juvenil per a nens i nenes amb discapacitat	
ACELL	1
Federació Esports per a Minusvàlids Físics	1
Federació Esports per a Minusvàlids Psíquics	1
AREMI CLUB	1
ASPROS, Club Esportiu	1
Associació Shalom	1
Sords Lleida, Club Esportiu	1
Subtotal	7
Total	262

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

4.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància

Es destaca que:

Hi ha la necessitat d'articular propostes d'oci i lleure dedicades específicament a joves de dotze a setze anys.

Tant el Consell Assessor com el Plenari dels Infants coincideixen en la **necessitat d'articular propostes d'oci i temps de lleure específiques** per a joves de dotze a setze anys. Aquesta va ser una necessitat emergent que ja es va posar de manifest en **l'anterior informe** sobre **l'estat de la infància i l'adolescència** de la ciutat.

La coincidència amb l'anterior informe evidencia, segons el Consell Assessor, la necessitat de realitzar un estudi i proposar noves possibilitats. **L'oferta en l'àmbit de Lleida pot considerar-se àmplia, però no satisfactòria per a aquesta franja d'edat.** És necessari:

- Canalitzar l'oferta d'oci i lleure, així com la demanda que els joves fan, per articular propostes d'oci específiques per als joves de dotze a setze anys.
- Ajustar l'oferta d'oci articulant estratègies que millorin la qualitat dels recursos existents i la seua difusió.
- Millorar l'educació en el lleure, per aprofitar el temps que es dedica a l'oci.
- Tenir en compte els joves com a actors i protagonistes del seu propi temps d'oci i de lleure, i no com a mers consumidors.

Des del Consell s'assenyala que cal pensar en els joves no com a consumidors d'oci, sinó com a actors i protagonistes del seu propi temps d'oci i de lleure. Per això es proposa que les activitats els siguin properes, a ells i al seu entorn, no només creant espais on es puguin reunir o trobar-se, sinó també desenvolupant activitats semiestructurades i semiorganitzades en què ells mateixos puguin participar i decidir. **Es proposa també la figura d'un professional que dinamitzi espais de lleure informals.**

El Consell diu:

Cal articular i difondre propostes d'oci i lleure de qualitat, ajustades i properes als espais naturals dels joves.

4.3. La perspectiva del Plenari dels Infants

Els joves del Plenari valoren molt positivament els recursos disponibles en diferents barris de la ciutat, com ara els centres cívics o el centre juvenil La Palma.

El Plenari diu:

Cal fer arribar la informació de l'oferta d'oci i lleure als joves a través de les xarxes socials.

Els joves creuen que falta una major difusió de les activitats i espais adreçats a ells. Per això, des del Plenari es demana que hi **hagi una major difusió de les activitats d'oci, per tal que la informació realment arribi als joves de la ciutat.** Entre els joves, no hi ha una percepció que manquin activitats, sinó que es dona la confluència dels següents factors: manca d'informació, manca de difusió i manca d'estratègies per a

trobar-la. Reconeixen que moltes vegades són ells els qui no tenen gaires habilitats per cercar informació d'interès. **La difusió d'aquesta informació s'ha de fer en espais i entorns** més naturals, en què els joves participen.

Aquests factors també es constaten quan, **en l'àmbit de l'educació, els joves volen prendre** decisions amb relació al seu futur formatiu. Molts no tenen informació; perceben, doncs, que **no n'hi ha o que** no els arriba, però són conscients que tampoc no tenen totes les estratègies per a cercar-la.

Coincidint amb el Consell, els joves creuen que, **en el cas concret de la franja d'edat de** dotze a setze anys, troben que falten **ofertes per ocupar el temps d'oci i lleure de no** consum. Els joves no tenen gaires **mitjans** econòmics per desenvolupar activitats d'oci de consum, com anar al cinema o al teatre.

En aquest sentit, **algunes de les propostes que fan són la creació d'un** cinema alternatiu, amb entrades assequibles al seu poder adquisitiu, i que les activitats culturals i esportives tinguin també preus més assequibles.

5. Àmbit de la participació

5.1. Serveis i recursos

En el període 2010-2012 el nombre de recursos i serveis que promouen la participació infantil i juvenil a la ciutat ha incrementat lleugerament. Aquests recursos són fonamentals perquè els nens, nenes i adolescents de la ciutat puguin fer sentir la seua veu i puguin ser escoltats i tinguts **en compte a l'hora de prendre decisions que els impliquen** directament i perquè se sentin partícips de les actuacions que es desenvolupen a la ciutat.

Pel que fa als recursos de participació municipal, **s'han mantingut els** quatre que ja funcionaven: el Consell Assessor **Municipal d'Infància i Adolescència**, el Consell Escolar Municipal, el Plenari dels Infants i Adolescents i la **Defensora dels Drets de la Infància**. Aquests recursos es descriuen en la taula 5.1.

Taula 5.1. Recursos municipals de participació **l'any 2012**

Recurs	Descripció
Consell Assessor Municipal d'Infància i Adolescència	És un òrgan permanent de participació ciutadana en els assumptes municipals en relació amb aquells àmbits d'activitat pública municipal que afectin o es refereixin a la infància i l'adolescència . En especial fa palès el desig de donar una via de participació i opinió als infants i a totes aquelles entitats que hi tinguin relació directa.
Consell Escolar Municipal	És un organisme de consulta i de participació dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit municipal.
Plenari dels Infants i Adolescents	Per grups d'edat i gènere : nois i noies, de dotze a setze anys. Reunions: anualment, tres o quatre sessions i una audiència amb l'alcalde. Població: representants de divuit instituts d'educació secundària , tres representants per centre. Estructura: 54 participants. Comissió permanent formada per cinc membres, amb el suport de dos tècnics de l'Ajuntament . Els membres del Plenari seran elegits per un període de dos anys.
Defensora dels Drets de la Infància	L' objectiu principal que assumeix és defensar i promoure els drets dels nens i nenes de la ciutat de Lleida. Amb el projecte Les Escoles amb la Defensora, es dona a conèixer la figura de la Defensora a través de les escoles de primària de Lleida. Amb les seues visites a les escoles es pretén crear un espai consultiu que faciliti i articuli la participació dels infants en diferents nivells, i oferir, així, un apropament i un espai on ells puguin esdevenir els principals protagonistes.

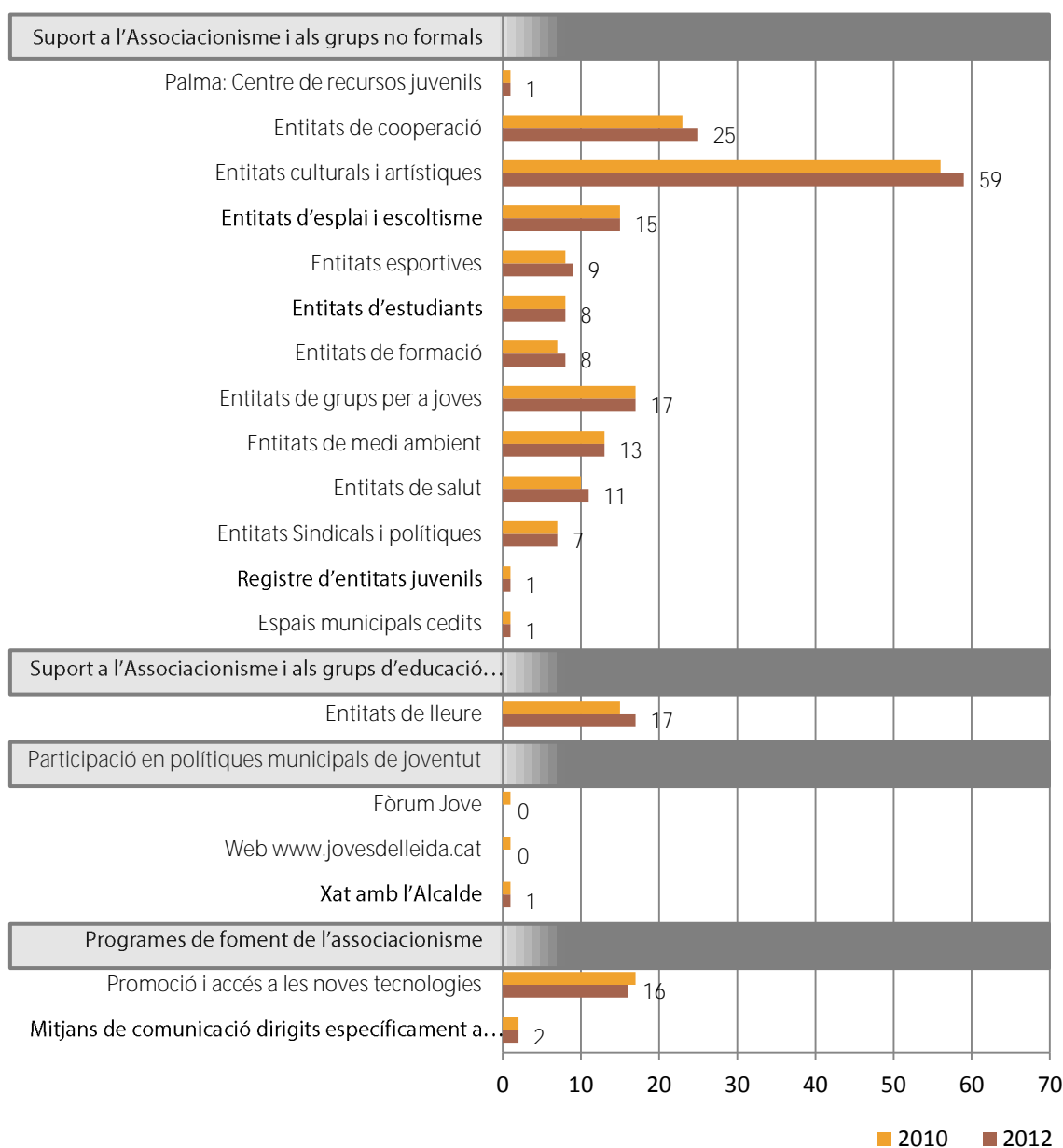
Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

A banda d'aquests recursos municipals, Lleida ha vist lleugerament incrementat el nombre de centres, entitats i iniciatives de promoció de la participació infantil i juvenil, per **continuar i millorar les tasques de suport a l'associacionisme i als grups no formals i d'educació no formal**; de participació en les polítiques municipals de joventut, i de foment de l'associacionisme a través de programes per a la promoció i l'accés a les noves tecnologies i als mitjans de comunicació adreçats específicament a nens i joves. En la figura 5.1 es detalla l'evolució que han tingut el nombre de centres, entitats i iniciatives de promoció de la participació en el període analitzat.

La tendència:

Lleuger increment del nombre d'iniciatives de participació infantil i juvenil.

Figura 5.1. Evolució del nombre de centres, entitats i iniciatives de promoció de la participació infantil i juvenil

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

Com s'observa, dins de les polítiques de suport a l'associacionisme hi ha hagut, entre els anys 2010 i 2012, un augment de les entitats de cooperació, culturals i artístiques, esportives, de formació i de les entitats de salut, així com també han augmentat les entitats de lleure. No obstant això, pel que fa a la participació de les polítiques municipals de joventut, tant el Fòrum Jove com el lloc web www.jovesdelleida.cat han deixat de tenir presència. En ambdós casos, aquests recursos foren creats com a eines consultives per donar veu als joves de la ciutat en el marc del Pla Local de Joventut, que s'estava elaborant.

Finalment, també s'ha reduït el nombre de programes de foment de l'associacionisme, concretament s'ha deixat de celebrar el Concurs d'Informàtica Ciutat de Lleida, adreçat a estudiants de primària i secundària. En la taula 5.2 s'especifiquen els centres, les entitats i les iniciatives de promoció de la participació infantil i juvenil l'any 2012.

Taula 5.2. Centres, entitats i iniciatives de promoció de la participació infantil i juvenil l'any 2012

Recurs	Descripció	Nombre
Suport a l'associacionisme i als grups no formals		
Palma: centre de recursos juvenils	Hotel d'entitats juvenils De catorze a trenta anys per a entitats juvenils. Servei d'informació juvenil. De tretze a trenta-cinc anys. També obert a familiars i professionals. Psicoconsulta jove. De tretze a trenta anys. Borsa de voluntaris joves. Suport a iniciatives juvenils Allert (sistema d'informació de recursos de finançament a ciutadans i entitats)	1
Entitats juvenils adscrites a la Regidoria de Joventut	Entitats de cooperació Entitats culturals i artístiques Entitats d'esplai i escoltisme Entitats esportives Entitats d'estudiants Entitats de formació Entitats de grups per a joves Entitats de medi ambient Entitats de salut Entitats sindicals i polítiques	172
Cens d'entitats juvenils	Registre d'associacions i entitats juvenils de la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya	1
Cessió d'espais municipals	Cessió d'espais municipals (centres cívics i altres locals) per al desenvolupament d'activitats de les associacions i grups juvenils	1
Subtotal		175
Suport a l'associacionisme i als grups d'educació no formal		
Xarxa d'entitats de lleure	Òrgan de participació municipal que permet articular una via de diàleg permanent amb les persones, entitats i institucions que treballen en l'àmbit de l'educació en el lleure, adreçat a la població infantil i juvenil de la ciutat de Lleida. Hi participen: - Ajuntament de Lleida - Agrupament Escolta Garbí - Agrupament Escolta i Guia Lo Manaix - Associació Cultural Neret - Associació Juvenil Mà Oberta, Cor Obert - Bàsic Serveis Escolars - Escola de Música L'Intèrpret - Esplai Màgic. Associació Veïns Pius XII Germanor - Fundació Verge Blanca - Grup Sardanista Montserrat - Germans Maristes - MIJAC Lleida - Música Pons Roselló - Orfeó Lleidatà - Promotora Social de l'Equip de Campaments PROSEC - Escola Armengol - Down Lleida	17
Participació en polítiques municipals de joventut		
Xat amb l'Alcalde	Xat directe amb l'alcalde de Lleida el primer dijous de cada mes	1
Programes de foment de l'associacionisme		
<i>Promoció i accés a les noves tecnologies</i>		
Lan Party	Trobada d'internautes que comparteixen espai durant 24 hores	1
Mediateca Josep Alcobé	Espai equipat amb material multimèdia i audiovisual i jocs informàtics	1
Xarxa de telecentres	Xarxa d'equipaments municipals de lliure accés amb serveis d'Internet i informàtica, on es realitzen cursos.	12

Taula 5.2. Centres, entitats i iniciatives de promoció de la participació infantil i juvenil l'any 2012 (cont.)		
Recurs	Descripció	Nombre
Programes de foment de l'associacionisme		
<i>Promoció i accés a les noves tecnologies</i>		
Projecte Omnia al Centre Històric i a Pius XII	Projecte de suport a la inserció, a partir de l'accés a noves tecnologies. Col·lectius amb dificultats especials.	2
<i>Mitjans de comunicació adreçats específicament a nens i joves</i>		
Programes de televisió adreçats a infants	Lleida TV: Banyetes Dins del projecte L'Aventura de la Vida	2
Subtotal		18
Total		211

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

5.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància

Es destaca que:

Hi ha una esclatxa temporal entre les propostes que fan els joves i el moment en el qual finalment es duen a terme.

Des del Consell s'assenyala que existeix una esclatxa temporal que impedeix als joves constatar que la seua participació ha servit per a alguna cosa. Això significa que, **quan s'implementen les seues propostes**, molts joves, per la seua edat, ja han deixat de formar part del Plenari, i no veuen **com s'ha dut a terme allò que van proposar**. Així, acaben tenint la sensació que no els han fet cas, cosa que pot generar una certa percepció que no han estat suficientment escoltats.

Per això, el Consell recomana que la participació sigui més constant i no tan intermitent. També aconsella que es doni en espais més naturals, per exemple, a través de les xarxes socials. L'**objectiu** de tot això és que la participació tingui un tarannà menys artificial i més proper a la vida diària dels infants. Es demana més espais de participació i de més qualitat per escoltar més els joves i fer-los participants de la presa de decisions.

Es proposa que en el Plenari hi participin nens de primària, però l'**experiència en els consells d'infants demostra que**, en lloc de participar-hi, **als nens i nenes se'ls organitzen** activitats més dirigides perquè puguin intervenir-hi. No obstant això, cal explorar noves possibilitats de participació, amb un protagonisme especial dels joves de dotze a setze anys.

El Consell diu:

Cal fomentar la participació a través **d'espais més naturals amb l'objectiu d'apropar-se a la vida dels joves**.

5.3. La perspectiva del Plenari dels Infants

Des del Plenari, els joves demanen més espais per poder-se reunir i parlar sobre els temes que els preocupen, alhora que assenyalen que els espais de participació no haurien de ser tan artificials o forçats.

El Plenari és un bon òrgan de participació, però cal que vagi més enllà. **Proposen que se'ls escolti més i més sovint, que es tingui en compte el seu punt de vista a l'hora de prendre decisions i que se'ls consideri part** implicada en tot allò que els afecta. Els agradaria que hi hagués, doncs, més interacció entre ells, les institucions polítiques i les administracions.

El Plenari diu:

Cal ser consultats i escoltats més sovint, i tenir en compte el seu **punt de vista a l'hora de prendre decisions.**

Els joves també assenyalen **l'existència d'aquesta** escletxa temporal, i argumenten que no es dona retroalimentació que els permeti constatar que les propostes que fan siguin ateses finalment. Per tant, són conscients que no veuen res més enllà del que acorden en les sessions del Plenari. Aquesta situació es posa de manifest quan algunes propostes que fan els joves des del Plenari es materialitzen al cap de dos o tres anys.

Alguns d'ells consideren que hi ha una certa contradicció en el fet que, d'una banda, se'ls demani que innovin, que generin idees, que es reinventin, que facin propostes i participin, però que, **d'altra banda, no se'ls acabi d'escoltar o de tenir en compte a l'hora de prendre** certes decisions que els afecten.

Els joves creuen que el Plenari **hauria d'obrir-se** a treballar més temes i a més joves de Lleida, a fi que fos un espai de reflexió i participació, en el qual no només es treballi un tema anual, sinó que es puguin debatre, participar i fer propostes sobre qualsevol tema que els afecti.

Els joves també consideren que se'ls hauria de preguntar més, i creuen que les enquestes que en ocasions es fan sobre aspectes relacionats amb la ciutat també **haurien d'anar** adreçades a ells. Es proposa fer enquestes a la joventut, per tal de fer palesa la seua veu i opinió sobre temes que els preocupen.

6. Àmbit dels serveis socials

6.1. Les xifres

L'any 2012 a Lleida hi havia més de 55.000 famílies, 5.114 més que les que hi havia l'any 2009, el 10,10% més. Tal com s'observa en la taula 6.1, el 18,51% van ser atès pels **serveis socials d'atenció primària (SSAP)** i prop d'un terç d'aquestes tenia fills menors de divuit anys. Aquestes famílies van accedir a un conjunt de recursos, equipaments, projectes, programes i prestacions que **integra la xarxa de serveis socials d'atenció primària (SSAP)**, adreçats a garantir les diferents necessitats bàsiques i a afavorir la cohesió social i familiar i la igualtat d'oportunitats.

La tendència:

Creixement del nombre de famílies amb fills menors de divuit anys ateses pels SSAP per problemes econòmics.

Taula 6.1. Nombre i percentatge de famílies i de famílies ateses pels SSAP amb fills menors de divuit anys i sense

Zona	2009			2012			Increment		
	Famílies ciutat	F. ateses pels SSAP	F. ateses pels SSAP amb fills <18 anys	Famílies ciutat	F. ateses pels SSAP	F. ateses pels SSAP amb fills <18 anys	Famílies ciutat	F. ateses pels SSAP	F. ateses pels SSAP amb fills <18 anys
Nombre									
Zona 1	11.391	2.131	830	12.964	2.759	894	1.573	628	64
Zona 2	11.519	1.885	814	12.302	2.494	841	783	609	27
Zona 3	17.166	2.299	899	18.516	3.195	1.127	1.350	896	228
Zona 4	10.558	1.414	630	11.966	1.873	690	1.408	459	60
Total	50.634	7.729	3.173	55.748	10.321	3.552	5.114	2.592	379
Percentatge (%)									
Zona 1	22,50	27,57	26,16	23,25	26,73	25,17	13,81	29,47	7,71
Zona 2	22,75	24,39	25,65	22,07	24,16	23,68	6,80	32,31	3,32
Zona 3	33,90	29,75	28,33	33,21	30,96	31,73	7,86	38,97	25,36
Zona 4	20,85	18,29	19,86	21,46	18,15	19,43	13,34	32,46	9,52
Total	100,00	15,26	6,27	100,00	18,51	6,37	10,10	33,54	11,94

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

Zona 1: Barri Antic i Zona alta; zona 2: Mariola, Escorxador, Raimat i Horta–Mariola; zona 3: Balàfia, Secà de Sant Pere, Pardinyes, Ronda–Magdalena, Llívia, Sucs i Horta nord-est; zona 4: Bordeta, Capponet i Magraners.

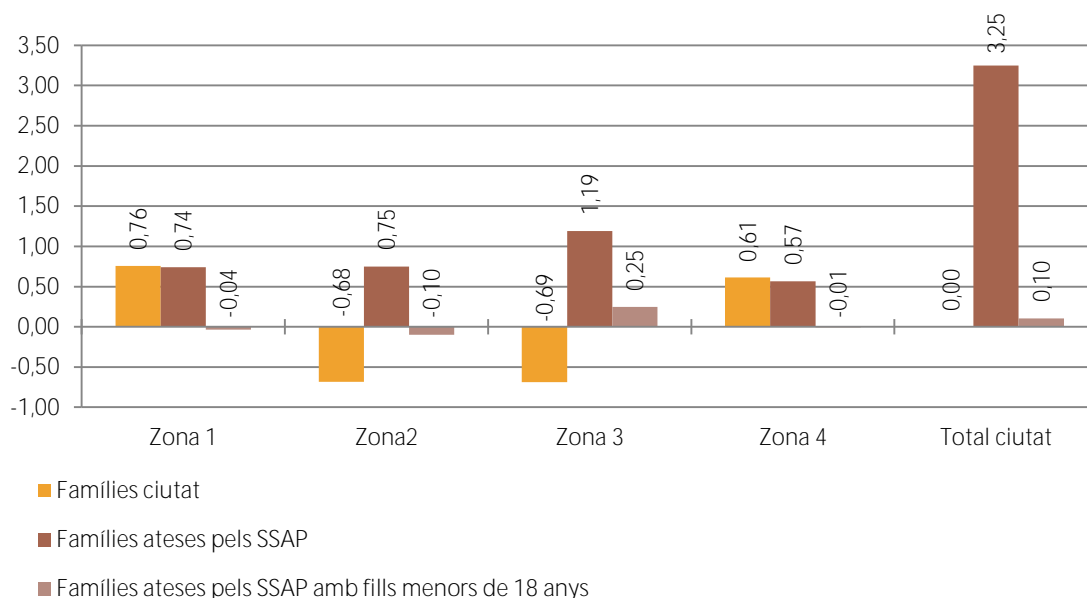
És significatiu observar com **s'ha incrementat** entre els anys 2009 i 2012 el percentatge de famílies ateses pels SSAP amb fills menors de divuit anys i sense, respecte al creixement percentual de famílies de la ciutat. El nombre de famílies a la ciutat l'any 2012 va

augmentar en un **10,10% respecte a l'any 2009**, però el nombre de famílies ateses per SSAP ho va fer en un 33,54%, i el nombre de famílies amb fills menors de divuit anys, en un 11,94%.

Això significa que, tot i haver-hi un augment de famílies, causat per un increment de la població, el nombre de famílies ateses pels SSAP va ser superior al que pot atribuir-se a aquest creixement poblacional, que suposa un augment del 23,44%. La crisi econòmica, social i **laboral d'aquests** darrers anys és, sens dubte, un dels motius que pot haver ocasionat aquest major increment, que, **com s'aprecia, afecta també la infància i l'adolescència de la ciutat**.

Les zones on hi ha hagut un increment percentual més elevat han estat la zona 2 (Mariola, Escorxador, Raimat i Horta–Mariola) i la zona 3 (Balàfia, Secà de Sant Pere, Pardinyes, Ronda–Magdalena, Llívia, Sucs i Horta nord-est). Si bé **s'ha reduït el percentatge de famílies que viuen en aquestes zones entre els anys 2009 i 2012**, són les zones en les qual més **s'ha incrementat el percentatge de famílies ateses pels SSAP**. La zona 3 és la que aglutina un major nombre de famílies amb dificultats per cobrir diferents necessitats bàsiques i és, a més, la que més ha incrementat percentualment, també pel que fa al percentatge de famílies ateses pels SSAP amb fills menors de divuit anys. En la figura 6.1 es mostra la diferència entre els percentatges de famílies i famílies ateses pels SSAP amb fills menors de divuit anys i sense entre els anys 2009 i 2012. **En aquesta figura s'observa com s'ha incrementat el percentatge de famílies ateses pels SSAP al conjunt de la ciutat**.

Figura 6.1. Diferència del percentatge de famílies i famílies ateses pels SSAP amb fills menors de divuit anys i sense per zones entre els anys 2009 i 2012

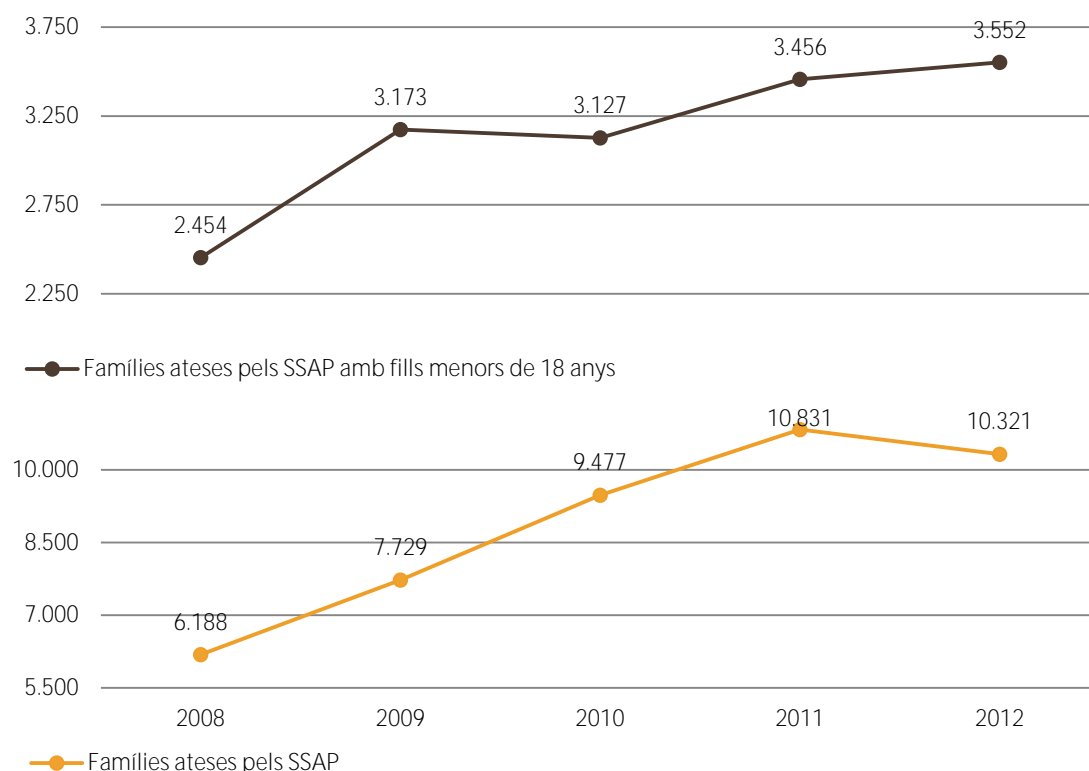

Elaboració pròpia a partir de les **dades de l'Ajuntament de Lleida**

Zona 1: Barri Antic i Zona Alta; zona 2: Mariola, Escorxador, Raimat i Horta–Mariola; zona 3: Balàfia, Secà de Sant Pere, Pardinyes, Ronda–Magdalena, Llívia, Sucs i Horta nord-est; zona 4: Bordeta, Capponet i Magraners.

Figura 6.2. Evolució del nombre de famílies ateses per SSAP amb fills menors de divuit anys i sense entre els anys 2008 i 2012

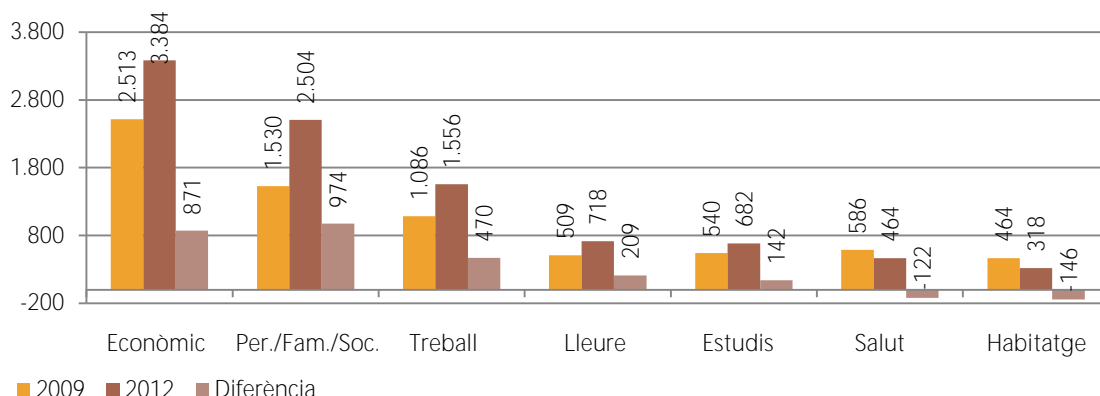

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

Pel que fa a l'evolució del nombre de famílies ateses pels SSAP i del nombre de famílies ateses pels SSAP amb fills menors de divuit anys entre els anys 2008 i 2012, **s'observa que** existeix una **clara tendència a l'alça**. En quatre anys, el nombre de famílies ateses pels SSAP ha augmentat fins a 4.133 famílies més, i es van arribar a atendre 10.831 famílies **l'any 2011**. De manera similar passa amb el nombre de famílies amb fills menors de divuit anys ateses pels SSAP, que **s'ha** incrementat fins a 1.098 famílies més entre els anys 2008 i 2012.

La crisi econòmica impacta en les famílies amb infants i joves, la qual cosa es manifesta en l'**increment significatiu de famílies amb problemes econòmics ateses pels SSAP**. Les **problemàtiques d'aquestes famílies** també han evolucionat, i algunes de les principals dificultats que tenen aquestes famílies han augmentat o disminuït. En la figura 6.3 es presenta quina ha estat l'evolució de les problemàtiques de les famílies ateses pels SSAP amb fills menors de divuit anys.

Figura 6.3. Evolució del tipus de problemàtiques de les famílies ateses pels SSAP amb fills menors de divuit anys entre els anys 2009 i 2012

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

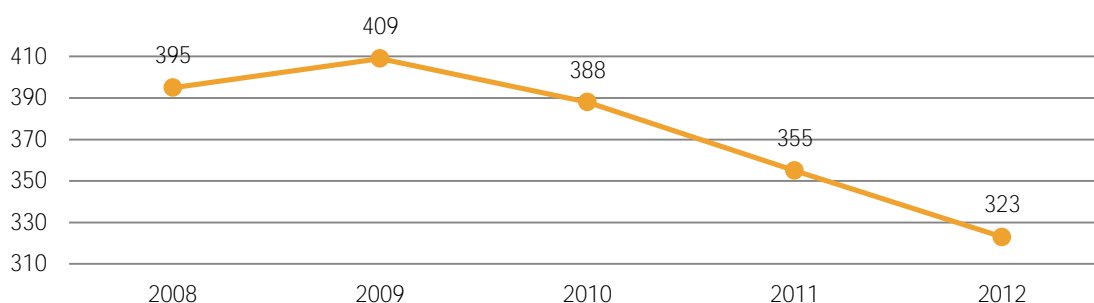
Les dificultats de tipus econòmic segueixen sent les que es presenten amb més freqüència, seguides de les dificultats personals, familiars i socials (que són les que més han augmentat), les dificultats laborals o de treball, les de lleure, les relacionades amb els estudis, les de salut i les d'habitatge. Especialment rellevant és que les dificultats de salut i d'habitatge hagin disminuït en el període analitzat, sobretot les d'habitatge, pels motius que van ocasionar l'actual crisi socioeconòmica.

Es destaca que:

El nombre d'expedients treballats en els EAIA ha disminuït en algunes zones de la ciutat.

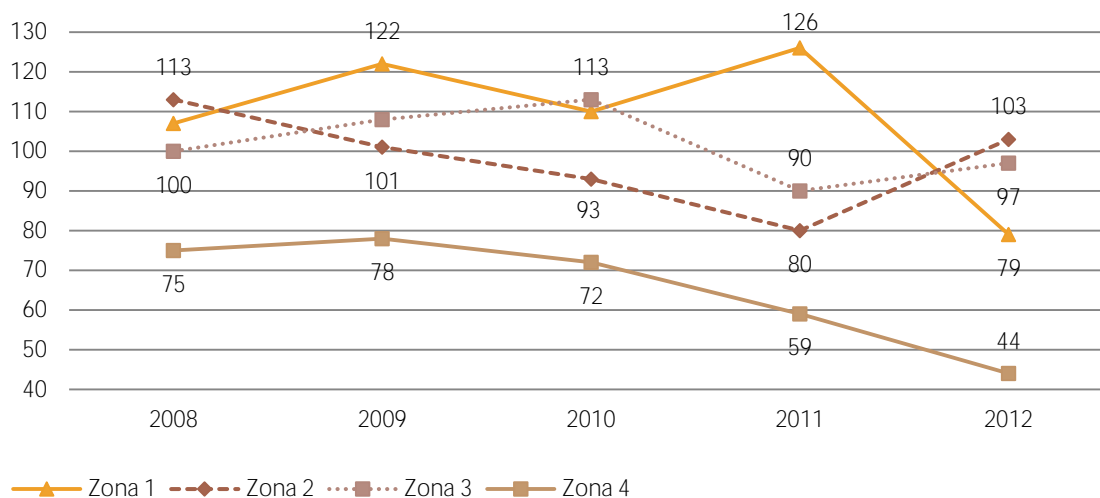
Finalment, cal esmentar la situació de la infància i l'adolescència en situació d'alt risc a la ciutat. Si fem cas de l'evolució i del nombre d'expedients treballats pels equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA), s'observa que s'ha anat reduint el nombre d'expedients que aquests equips han anat treballant durant aquests anys. Tal com es mostra en les figures 6.4 i 6.5, s'aprecia una evolució negativa en el total d'expedients treballats per l'EAIA, que han disminuït en el període analitzat. Per zones, l'evolució és desigual, i en aquest sentit algunes de les zones han augmentat en nombre d'expedients en el darrer any, mentre que d'altres han seguit disminuint.

Figura 6.4. Evolució del nombre total d'expedients treballats en els EAIA entre els anys 2008 i 2012

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

Figura 6.5. **Evolució del nombre total d'expedients treballats** en els EAIA per zones entre els anys 2008 i 2012

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Lleida

Zona 1: Barri Antic i Zona Alta; zona 2: Mariola, Escorxador, Raimat i Horta-Mariola; zona 3: Balàfia, Secà de Sant Pere, Pardinyes, Ronda-Magdalena, Llívia, Sucs i Horta nord-est; zona 4: Bordeta, Capponet i Magraners.

Un motiu d'aquest balanç pot haver estat l'aplicació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, i l'efecte del Decret 202/2009, dels òrgans de participació i de coordinació del Sistema Català de Serveis Socials, que han diferenciat entre situacions de risc i de desemparament, per tal de delimitar clarament l'àmbit d'intervenció dels EAIA, fet que ha pogut ocasionar una derivació millor d'aquells expedients d'infants i adolescents que, com que es trobaven en situació de desemparament, eren atesos pels EAIA com a menors en situació de risc. Cal destacar també el treball de preservació familiar als barris i l'impuls que des de l'Ajuntament s'ha donat a la intervenció familiar, als educadors d'entorn i, en general, al treball amb famílies a través de programes de preservació familiar, mobilitzant famílies, professionals i infants.

6.2. Les valoracions del Consell Assessor Municipal de la Infància

Des del Consell Assessor s'observa amb preocupació i es **constata l'augment del nombre d'expedients d'infància** en risc, que ha augmentat per motius econòmics. Es pot afirmar que per motius i problemes econòmics hi ha hagut un augment del nombre d'expedients de risc, però encara no de desemparament. S'alerta que si es continua amb aquesta tendència es podrien arribar a donar en un futur immediat situacions de desemparament per motius econòmics.

El Consell diu:

Cal actuar per fer front a l'increment d'expedients d'infants en risc per motius econòmics familiars.

No obstant això, **es valora positivament que el nombre d'expedients treballats a l'EAIA** hagi disminuït globalment. Hi pot haver diferents explicacions per a aquest fenomen: a) que hi hagi hagut un treball de contenció i prevenció per part d'equips d'atenció primària d'alguns barris, la qual cosa hauria fet variar el nombre de casos derivats a l'EAIA; b) que hi hagi hagut un moviment de famílies d'un barri a un altre, i que les famílies més vulnerables s'hagin concentrat en determinades zones; c) que hi hagi hagut una cronificació dels casos que ja eren més vulnerables; d) que la influència de la nova llei d'infància hagi modificat la derivació de casos a l'EAIA, entre d'altres.

Segons el Consell es percep un empobriment general de la ciutadania. **S'ha elevat el nombre** de casos de famílies empobrides, amb problemàtiques de diferents tipus que ocasionen pobresa i pobresa infantil. La crisi econòmica ha agreujat les problemàtiques relacionades amb la nutrició de moltes famílies. En aquest sentit, es mostra una especial preocupació per **problemàtiques derivades d'aquestes situacions**, una de les quals són els problemes de malnutrició infantil derivats de dificultats econòmiques o també de desordre familiar.

Ara bé, les situacions de falta de nutrició infantil associades a la crisi econòmica són puntuals i en casos molt comptats. Les situacions de malnutrició detectades estan associades en la major part dels casos a problemes de desordre familiar, tant per excés com per defecte d'alimentació. En l'àmbit de la salut no s'han detectat problemes d'hospitalització derivats de problemes de desnutrició infantil causats directament per l'afectació de la crisi. Hi ha hagut, però, situacions que han requerit hospitalització per malnutrició derivades de problemàtiques de desordre familiar, **que s'han vist agreujades** per problemes de pobresa. En definitiva, cada cop més afloren casos de malnutrició, però encara no de desnutrició, derivats directament per problemes econòmics.

6.3. La perspectiva del Plenari dels Infants

Els joves creuen que moltes famílies **no s'impliquen suficientment en l'educació i contenció dels** seus fills i filles, i que actuen de manera excessivament permissiva, tolerant i normalitzant certes actituds dels seus fills i filles (en relació amb el **consum d'alcohol o tabac**, amb l'**ús d'Internet i del telèfon mòbil**, etc.) **en comptes d'implicar-se i actuar de manera més assertiva**, fent valer la seua posició com a pares. Creuen que molts pares s'haurien d'informar sobre els riscos presents en la xarxa, i que no poden no prestar atenció a allò que els seus fills i filles fan a la xarxa.

El Plenari diu:

Cal millorar l'atenció a la comunicació familiar per augmentar la confiança i el respecte entre pares, mares, fills i filles.

Els joves senten preocupació per la relació i la comunicació entre pares i fills. Pensen que molts dels problemes que tenen lloc a la llar i que deriven després en **espais com l'escola o el grup d'amics es donen per** problemes de comunicació entre pares i fills i també entre els pares i les mares. En definitiva, per les experiències que coneixen dels seus amics i amigues, creuen que molts pares i mares haurien de millorar la comunicació amb els seus fills i no haurien de tolerar certes actituds.

7. La ciutat vista pels infants i adolescents de Lleida

Els joves perceben la ciutat com un bon espai per viure-hi, créixer-hi i formar-se. A la majoria dels joves els agrada ser de Lleida i se senten orgullosos de viure i créixer a la ciutat.

Tot i això, hi ha alguns joves que tenen clar que el seu futur està fora de la ciutat; malgrat que els agrada ser d'aquí, troben que a Lleida hi manca alguna cosa que els atregui per establir-hi el seu futur.

La tendència:

Canvia la percepció dels joves a l'hora de plantejar-se el seu futur a la ciutat.

"Per mi a Lleida li falta algo i quan sigui gran m'agradaria viure en una ciutat més gran a prop de Lleida però sense desvincular-me'n."

Lleida es percep com una ciutat intermèdia que permet moure's àgilment. Tot i això, respecte als mitjans de transport, **la xarxa d'autobusos és un tema que preocupa els joves.**

Aquest fet ja es va manifestar en l'anterior informe sobre l'estat de la infància. Els joves en millorarien els itineraris o línies, el temps mitjà de trajecte, la freqüència de pas, sobretot a prop de les escoles, i el preu del bitllet.

Es destaca que:

El desplaçament en transport públic i amb bicicleta és la principal preocupació de mobilitat dels joves.

Els joves assenyalen que són necessàries millors infraestructures que permetin utilitzar el carril bici amb seguretat, sense que ells, com a ciclistes, se sentin tan vulnerables per haver de passar per zones que solament estan habilitades per a la circulació de vehicles. Es proposa poder implantar una xarxa de lloguer de bicicletes seguint el model del Bicing.

També destaca la preocupació per la normalització **que, tant joves com famílies, fan del consum del tabac, de l'alcohol i, fins i tot, del cànnabis.** Els joves denuncien la facilitat per accedir a l'alcohol i al cànnabis.

Hi ha una preocupació latent i manifesta dels efectes de la crisi financera i la reducció de recursos; ha augmentat la presència dels arguments econòmics en els discursos dels joves, ja que la manca d'expectatives condiciona el seu futur.

Lleida no es percep com una ciutat insegura. Ni el Plenari ni el Consell Assessor han manifestat entre les seues preocupacions la seguretat ciutadana. En l'anterior informe sobre l'estat de la infància a la ciutat es va destacar la manca de vigilància en certes zones i barris de la ciutat. Tampoc no s'ha fet menció de temes relacionats amb la immigració ni de les diferències culturals i ètniques entre diferents barris.

El Plenari diu:

Hi ha una preocupació perquè els efectes de la crisi econòmica no repercuteixin en el futur dels joves.

En resum, la percepció de la ciutat per part de la infància i l'adolescència és positiva. Tot i que necessita millorar aspectes relatius al transport públic i a la mobilitat en bicicleta, Lleida gaudeix d'una bona imatge entre els joves, malgrat que s'aprecia una certa desafecció per plantejar-se el seu futur a la ciutat.

"M'encanta viure a Lleida, em sento molt orgullosa i afortunada de ser lleidatana i de viure a Lleida."

8. L'Observatori recomana

- a) Donar resposta a les necessitats emergents que es van detectar en el primer informe (2009-2010) i que apareixen com a prioritàries en l'anàlisi de la situació de la infància i l'adolescència en aquest segon informe (2011-2012):
- **L'expulsió d'alumnes dels centres educatius.** Buscar una proposta alternativa i coordinada des de tots els agents implicats per fer front a la conflictivitat dels centres escolars. **Millorar l'atenció a l'alumnat expulsat per treballar-ne el retorn.**
  - **L'atenció a la salut mental de la infància i l'adolescència** i a les problemàtiques psicoemocionals, de comportament i de convivència familiar.
  - **L'oci i lleure específic per a la franja "fràgil" de dotze a setze anys.** Aquesta franja d'edat no té uns recursos específics d'oci, la qual cosa fa que es considerin massa grans per utilitzar recursos d'infants, i encara petits per accedir a recursos de joves de més de setze anys.
- b) Fer atenció a les noves necessitats detectades en aquest segon informe:
- Problemàtiques derivades del mal ús de les TIC: fonamentalment casos d'**assetjament virtual (*grooming*)**.
  - Canvis en les relacions familiars provocats per les TIC i pel desconeixement dels pares i mares sobre els riscos derivats de l'ús de les TIC per part dels fills i filles.
  - **Violència de gènere i relacions de parella entre menors d'edat.**
  - Participació més propera i quotidiana dels infants i els joves en la presa de decisions.
- c) Continuar en la línia de treball que permeti enfortir la família amb iniciatives preventives i de promoció de la qualitat familiar. Coordinació i treball conjunt entre els diferents àmbits que atenen la infància i l'adolescència: educació, salut, serveis socials...
- d) Prevenir la pobresa infantil i les seues conseqüències:
- La reducció generalitzada de recursos també incrementa la pobresa infantil i el seu **impacte en el desenvolupament de la infància i l'adolescència lleidatana.** L'increment de casos atesos pels serveis socials per necessitats econòmiques n'és un clar indicador.

- Molts nens i nenes viuen a casa la inseguretat i l'angoixa permanent dels seus pares per la manca de feina, falta de diners, habitatge degradat, pessimisme o devaluació cultural, així com per l'estigmatització que provoca viure en un barri desafavorit, on les condicions poden no ser les més adequades. La precarietat de les famílies afecta directament els fills i filles.
  - D'altra banda, també són els nens i nenes els qui reben directament l'impacte de la reducció d'ajudes per al menjador, els llibres de text o l'habitatge.
- e) Estar amatent als possibles canvis demogràfics que es pugui produir en la població d'edat més primerenca, i corroborar si la tendència es perpetua.

9. Annex: relació d'indicadors analitzats i fonts d'informació consultades

Dada	Catalunya	Lleida	Font	2012	2011	2010	2009	2008
Àmbit sociodemogràfic								
<i>Estructura i distribució de la població</i>								
Població de zero a disset anys								
- Per gènere	X	X	IDESCAT	X	X	X	X	
- Per edat	X	X	IDESCAT	X	X	X	X	
- Per lloc de naixement		X	Padró	X			X	
- Per barris		X	Padró	X			X	
- Percentatge		X	Padró	X			X	
- Per barris i per gènere		X	Padró	X			X	
- Per barris i lloc de naixement		X	Padró	X			X	
Índex de dependència juvenil	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
<i>Moviment natural de la població</i>								
Natalitat (nascuts vius)								
- Per gènere	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
- Per edat de la mare	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
- Per gènere i edat de la mare	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
- Relació de nens per dones en edat fèrtil			IDESCAT		X	X		
- Nombre mitjà de fills			IDESCAT					
- Taxa bruta de natalitat	X	X	IDESCAT		X	X		
Fecunditat								
- Taxa global de fecunditat general	X	X	IDESCAT		X	X		
- Indicador conjuntural de fecunditat	X		IDESCAT		X	X	X	X
- Edat mitjana de la maternitat	X		IDESCAT		X	X	X	X
- Edat mitjana del primer fill	X		IDESCAT		X	X	X	X
- Nascuts dins del matrimoni	X	X	IDESCAT		X	X	X	X

Dada	Catalunya	Lleida	Font	2012	2011	2010	2009	2008
Àmbit de l'educació								
Taxa neta d'escolarització		X	Departament d'Educació		X	X	X	X
Alumnes matriculats a Lleida								
- Per nivell d'estudi		X	Departament d'Educació		X	X	X	X
- Per tipus de centre		X	Departament d'Educació		X	X	X	X
Alumnes matriculats a Lleida (educació especial)								
- Per tipus de discapacitat		X	Departament d'Educació		X	X	X	X
- Per tipus de centre		X	Departament d'Educació		X	X	X	X
Àmbit de la salut								
Nombre de parts								
- Per edat de la mare	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
- Per multiplicitat	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
- Per maturitat	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
Interrupció voluntària de l'embaràs	X	X	Departament de Salut		X			
Mortalitat infantil								
- Segons tipus	X	X	Departament de Salut			X	X	X
- Edat del nen	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
- Taxa bruta de mortalitat	X	X	IDESCAT		X	X	X	X
- Taxa bruta de mortalitat infantil	X	ND	IDESCAT		X	X	X	X
Mobilitat infantil		X					X	
Afectació de la sida		X					X	
Recursos de salut								
- Recursos hospitalaris maternoinfantils		X	Memòria RS Lleida	X			X	
- Serveis específics d'atenció a la infància i a l'adolescència		X	Memòria RS Lleida	X			X	
- - Hospitals i clíniques		X	Memòria RS Lleida	X			X	
- - CAP		X	Memòria RS Lleida	X			X	
- - CSMIJ		X	Memòria RS Lleida	X			X	

Dada	Catalunya	Lleida	Font	2012	2011	2010	2009	2008
Àmbit de la salut								
- - Programes i serveis municipals CSMIJ		X	Ajuntament de Lleida. Pla Local de Salut	X		X		
- Nombre d'atesos al CSMIJ a Lleida ciutat		X	Memòria CSMIJ	X			X	
- Principals patologies ateses		X	Memòria CSMIJ	X				
- Visites a tota la província de Lleida		X	Memòria CSMIJ	X			X	
Àmbit de la cultura, l'oci i el lleure								
Programació cultural		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Programació d'oci i temps de lleure		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Altres ofertes municipals		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Àmbit de la participació								
Recursos municipals		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Centres, entitats i iniciatives de promoció de la participació		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Àmbit dels serveis socials								
Distribució de la població								
- Per zones		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
- Població immigrant		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Nombre de famílies ateses pels SS								
- Per zones		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Àmbit dels serveis socials								
Nombre d'expedients treballats a l'EAIA								
- Per zones		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Evolució de famílies ateses per SS			Ajuntament de Lleida	X	X	X	X	X
Problemàtiques de famílies ateses pels SS (fins als disset anys)		X	Ajuntament de Lleida	X			X	
Evolució del nombre d'expedients treballats a l'EAIA		X	Ajuntament de Lleida	X	X	X	X	X

